

ÇOCUĞUN KİŞİSEL VERİLERİNİN VELİSİ TARAFINDAN SOSYAL MEDYADA KULLANILMASININ KİŞİLİK HAKKI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Dr. Öğr. Üyesi Meltem ERTUĞRUL**

ÖZET

Hayatın bir parçası haline gelen internetin yaygınlaşmasıyla, insanların sosyal medya platformlarını kullanması da giderek artmaktadır. Sosyal medya platformlarının çoğunluğu kişilerin isim, ses, görüntü gibi kişisel veri içeren bilgilerin paylaşılması esasına dayanmaktadır. İnsanların kendi kişisel verileri dışında, çocuklarının da verilerini sosyal medyada paylaşması sıklıkla görülen bir durumdur. Ancak masumca görülse dahi, geniş bir kitleye sunulan bu bilgiler, resimlerin değiştirilerek istismarcı kişilerce kullanılması, çocuğun bilgilerinin öğrenilmesi sayesinde güvenliğinin tehlikeye düşmesi gibi sakıncalarının yanı sıra, çocukların kişilik hakkına saldırı da oluşturabilirler.

Kişilik hakkına yönelik davranışlar rıza, üstün özel veya kamu yararı gibi bazı durumlarda hukuka aykırı sayılmaz. Hukuka uygunluk sebeplerinden rıza, kural olarak velayet hakkına sahip olan veliler tarafından verilebilir. Ancak çocukların kişilik hakkına yönelik müdahalelerde rızanın kimin tarafından verileceği, velilerin velayet hakkına dayanarak kendi davranışlarına rıza gösterip gösteremeyecekleri hususu ayrıca değerlendirilmelidir.

Bu çalışmada velayet altındaki çocukların kişisel verilerinin, velisi olan ebeveynleri tarafından sosyal medyada kullanılmasının, çocuğun kişilik hakkına etkisi ve hakkın Türk Medeni Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ile 6698 Sayılı Kanun hükümleri kapsamında korunması incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Hakkı, Velayet Hakkı, Kişisel Veri, İnternette Kişilik Hakkına Saldırı, Kişilik Hakkının Korunması.

* DOI: 10.33432/ybuhukuk.886576 – Geliş Tarihi: 25.02.2021 – Kabul Tarihi: 22.06.2021.

** Kıbrıs İlim Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, meltemdemiral@hotmail.com, ORCID: 0000 0001 7265 5119.

EVALUATING PARENTS' USE OF CHILDREN'S PERSONAL DATA ON SOCIAL MEDIA IN TERMS OF PERSONALITY RIGHTS

ABSTRACT

With the widespread use of internet, which has become a part of our lives, people are increasingly using social media platforms. Most social media platforms are based on the principle of sharing people's names, sounds and images, which are in fact people's personal data. It is common for people to share their children's personal data on social media. However, even if it seems innocent, such information is presented to a wide audience and it can cause inconveniences such as the use of the pictures by pedophiles and endangering the safety of the children by releasing information about them. This behavior also creates an attack on personality rights of children.

Behaviors regarding personal rights are not considered illegal in some cases such as consent or public interest. Consent can, as a rule, be given by parents who have custody. However, the issue of who will give consent regarding children's personal rights, whether parents can consent to their own behaviors based on the right of custody should be evaluated separately.

In this study, use of children's personal data on social media by their parents, children's personal rights and the protection of personal data are examined, within the scope of the provisions of the Turkish Civil Law, Turkish Code of Obligations, and Law No 6698.

Keywords: Personality Right, Right of Custody, Personal Data, Attack to the Right of Personality on Internet, Protection of Personality Right.

GİRİŞ

Teknolojinin ilerlemesi ve internet kullanımının artması dünyayı dijital bir çağa sokmuştur. Birçok kişi dijital ortamda duygu ve düşüncelerini, ilgilerini, kişisel bilgilerini, fotoğraflarını, videolarını, fikir ve sanat eserlerini, yazı ve yazışmalarını, yarattıkları içerikleri ve daha birçok bilgiyi diğer insanların bilgisine sunmaktadır. Bu tür paylaşımlar çoğunlukla sosyal medya platformlarında gerçekleştirilmektedir. Özellikle facebook, instagram, youtube gibi popüler sosyal medya platformlarında her gün milyonlarca fotoğraf ve video paylaşılmaktadır. Kişiler sosyal medya platformlarında sadece kendi fotoğraf ve videolarını paylaşmamakta, çocuklarının fotoğraf, isim, doğum tarihleri, adresleri, sağlık durumları, eğitim bilgileri gibi kişisel veri oluşturan her türlü bilgisini de sosyal medyada açıklamaktadır.

Sosyal medyadaki paylaşımlar bazen, çocukların anne karnındaki cenin halinden başlayarak, neredeyse her halinin sosyal medyada açıklanması şeklinde gerçekleşmektedir. Velayet altındaki çocukların velisi konumunda bulunan ebeveynlerin, çocuk adına sosyal medya hesabı açarak veya kendi hesaplarında çocuğun kişilik değerlerini kullanarak paylaşımlarda bulunması çocuğun kişilik hakkına müdahale niteliği taşıyabilir. Ebeveynlerin velayet altındaki çocukların kişisel verilerini internette paylaşmaları hallerinde Türk Medeni Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ve 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri kapsamında çocuğun kişilik hakkı korunabilir. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümleri kapsamında internetteki paylaşımın kaldırılması da mümkündür.

Çalışma kapsamında öncelikle sosyal medya hesaplarında çocuğun kişisel verilerinin paylaşılmasının yarattığı tehlikeye değinilmiş; kişilik hakkı kavramı, sosyal medyada çocuğun kişisel verilerinin paylaşılmasının ihlal edeceği kişilik değerleri ve hukuka uygunluk sebepleri, açıklanmaya çalışılmıştır. Ardından velilerin sosyal medyada çocuğun kişisel verilerini kullanarak paylaşım yapmasının Türk Medeni Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ile 6698 Sayılı Kanun kapsamında sonuçları incelenmeye çalışılmıştır. 5651 Sayılı Kanun, çalışma kapsamının sınırlandırılması amacıyla, inceleme dışında bırakılmıştır.

I. VELAYET ALTINDAKİ ÇOCUĞUN KİŞİSEL VERİLERİNİN SOSYAL MEDYADA KULLANILMASININ YARATTIĞI RİSKLER

Kişilerin internette, duygu ve düşüncelerini, ilgilerini, kişisel bilgilerini, fotoğraflarını, videolarını, fikir ve sanat eserlerini, yazı ve yazışmalarını, yarattıkları içerikleri ve daha birçok bilgiyi, gerek sınırlı bir çevreyle gerekse de sınırsız olarak kamuoyuyla paylaşma olanağı buldukları dijital platformlara genel olarak “sosyal medya” denilmektedir¹.

Teknolojinin ilerlemesi, internet kullanımının artması insanların yüz yüze görüşerek, sosyalleştiği zamanları artık geri plana itmeye başlamıştır. Günümüzde çok sayıda insan arkadaşlıklarını sosyal medyada kurmakta, oradan görüşerek birbirleriyle iletişim kurmaktadır. Başlangıçta daha çok sosyalleşme amacıyla kullanılan sosyal medya hesapları, artık sosyal medyadaki servis sağlayıcısı ile işbirliği içerisinde bulunan şirketlerin reklamları sayesinde mal ve hizmet satışına ilişkin faaliyetlerde de kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle sosyal medya hesapları artık sadece sosyalleşme ve iletişim sağlama amacıyla kullanılmamakta, reklam yoluyla para kazanma imkânı da sağlamaktadır.

Günümüzde anne babalar sosyal medyayı sadece kendi yaşamları ile ilgili bilgi paylaşımları için değil, aynı zamanda çocuklarının yaşamları hakkında bilgi paylaşmak, çocuklarıyla ilgili sorunlarla ilgili görüş, tavsiye almak için de kullanılmaktadırlar². Ancak bu fiiller, anne babalara diğer kişilerle bağlantı kurma, destek alma fırsatı sunmakla beraber; çocuklar için küçük düşürücü nitelikte olabilme, çocuklarda psikolojik sorunlar ve aile içi iletişim problemleri oluşturma, çocuk istismarına sebep olabilme risklerini taşımakta; ayrıca

¹ **Kaya, Mine** (2015b) “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:119, s. 279; **Akkurt, Sinan Sami** (2017) “Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlali Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezai Sorumluluğa Medeni Hukuk Bağlamında Bir Bakış” SÜHFD, C:25, S:2, s. 330.

² Ebeveynlerin, çocukları hakkında paylaşım yapmaları “paylaşanebeveynlik” (sharetng) olarak ifade edilmektedir. **Üstün, Özge** (2020) “Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali: Paylaşanebeveynlik” Legal Hukuk Dergisi, C: 18, S: 206, s. 703-704.

çocukları kendi dijital ayak izini³ oluşturma ve bunu kontrol etme imkanından da mahrum bırakmaktadır⁴.

Michigan Üniversitesi'nin, 2015 yılında yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, anne babaların paylaşım yaparken, paylaşımların ortak konularını %28 oranında çocuklarını uyutma, %26 oranında besleme ve yeme ipuçları, %19 oranında disiplin, %17 oranında çocukların günlük bakımı/okulöncesi, %13 oranında davranış problemleri oluşturmaktadır. Ebeveynlerin %70'i sosyal medyayı diğer ebeveynlerden tavsiye almak için kullandıklarını ve %62'sinin bunun daha az endişelenmelerine yardımcı olduklarını söyledikleri belirtilmektedir⁵. Ancak iyiniyetle yapılan bu paylaşımlar çocuğun kişilik hakkına saldırı oluşturabilecek nitelikte olabilmektedir. Aynı araştırmaya göre çocukları hakkında paylaşım yapan ebeveynlerin %56'sı çocuklarını utandıracak paylaşımlar yaparken, %51'i de çocuklarının konumlarının belirlenmesini sağlayabilecek bilgiler vermekte %27'si de çocuklarının uygunsuz fotoğrafını paylaşmaktadır⁶.

Bazı ebeveynler çocuklarının ileride utanabileceği tarzda fotoğrafları komik veya tatlı olduğunu düşünerek internette paylaşmakta sakınca görmese de çocuklar açısından bu durum ileride rahatsızlık yaratabilir⁷. Nitekim

³ Kişilerin interneti veya dijital cihazları kullanırken oluşan, izlenebilir ve kaydedilebilir nitelikteki her türlü dijital verileri, dijital ayak izini oluşturmaktadır. <https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_footprint>, s.e.t. 12.06.2021.

⁴ **Steinberg, Stacey B.** (2017) "Sharenting: Children's Privacy In The Age Of Social Media", University of Florida Levin College of Law UF Law Scholarship Repository <<https://scholarship.law.ufl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1796&context=facultypub>> s.e.t. 07.07.2020, s. 843-844.

⁵ **Davis, Matthew M./Clark, Sarah J./Singer, Dianne C./Matos-Moreno, Amilcar/Kauffman, Anna Daly/Hale, Katrease** (2015) "Parents on social medis: Likes and dislikes of sharing" Mott Poll Report <<https://mottpoll.org/reports-surveys/parents-social-media-likes-and-dislikes-sharenting>> s.e.t. 10.01.2021.

⁶ **Davis/Clark/ Singer/ Matos-Moreno/Kauffman/Hale**, dn. 3.

⁷ Bireylerin Sosyal Medyada Çocuk Fotoğrafları Paylaşımı İle İlgili Tutumlarına Yönelik Anket Çalışması Konulu Araştırmada ileriki yıllarda sosyal medyada kendi çocukluk fotoğraflarının yer almasının katılımcılar üzerinde hissettirdiği duygular sorulduğunda, katılımcıların %34,3'ünün endişe, 15,8'inin utanç, 14,6'sının sinir duygusu hissettiği görülmüştür. %24 oranındaki kişi bu durumdan etkilenmeyeceklerini söylerken sadece %11,3'lük kesim bu

İtalyada, annesinin kendisinden izinsiz olarak fotoğraflarını paylaşmasından rahatsızlık duyan 16 yaşındaki bir çocuk, annesine dava açarak bu davayı kazanmıştır. Dava sonucunda annenin karara uymaması veya gelecekte yeni fotoğraflar yayınlaması halinde oğluna 10 bin Euro tazminat ödemesine hükümlenmiştir⁸.

Günümüzde sosyal medya milyonlarca insanın ulaşabildiği bir yer haline gelmiştir. Her türlü psikolojik yapıda insanın bulunduğu bu platformlarda yapılan veri girişleri rahatlıkla kötüye kullanılabilir. Bu tür paylaşımların yapılması, görüntülerin çocuk pornografisinde veya istismarcı kişilerce kullanılması gibi sakıncaları da barındırmakla, ayrıca çocuk hakkında bilgiler verilmesi nedeniyle çocukların güvenliklerinin tehlikeye düşmesi ihtimaline de yol açmaktadır⁹.

Sosyal medyada yapılan paylaşımlar, çocukların fotoğraf ve videoları ile kişisel bilgilerinin yakın ve sınırlı bir çevre ile paylaşılması şeklinde “*gizli*” hesaplarla ya da bu verilerin geniş bir kitleye açıklanarak paylaşıldığı “*açık*” hesaplarda gerçekleştirilmektedir. Sınırlı çevre ile yapılan paylaşımlar, hesaba erişebilecek kişi sayısının azlığı ve yakınlık ilişkisi nedeniyle zararsız görülse de çocuk istismarının daha çok aileye yakın kişiler¹⁰ tarafından gerçekleştirilmesi nedeniyle sakıncasız değildir¹¹.

durumda olumlu duygular yaşamaktadır. Araştırma sonuçları hakkında bkz. **Duygulu, Serap** (2019) “Sosyal Medyada Çocuk Fotoğrafı Paylaşımlarının Mahremiyet İhlali ve Çocuk İstismarı Açısından Değerlendirilmesi”, TRT Akademi, C:4, S: 8, s. 485.

⁸ “Oğlunun fotoğraflarını izinsiz sosyal medyada paylaşan anne suçlu bulundu” BBC New Türkçe, 08.01.2018, <<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42604622>> s.e.t. 10.01.2021.

⁹ **Steinberg**, s. 848-849; Sosyal medyada çocuk fotoğrafı paylaşmanın riskleri hakkında bkz. **Duygulu**, s. 442 vd.

¹⁰ **Öztürk, Aslıhan Burcu** (2009) “Çocuğun Cinsel İstismarı ve Aileyle Çalışma” Toplum ve Sosyal Hizmet, C: 20, S: 2, s. 90.

¹¹ **Duygulu**, s. 442.

II. ANNE BABANIN SOSYAL MEDYADA ÇOCUĞUN KİŞİSEL VERİLERİNİ PAYLAŞMASININ ÇOCUĞUN KİŞİLİK HAKKINA ETKİSİ

A. KİŞİLİK HAKKI KAVRAMI VE KİŞİLİK HAKKINI KORUYAN DÜZENLEMELER

Hukuk düzeninin en önem verdiği kavramların başında kişilik gelmektedir. Kişi, haklara ve borçlara sahip olma ehliyetine sahip olan varlıklardır¹². Kişinin kendisi ve bununla birlikte kişinin korunmaya değer bulunan hukuki ve manevi nitelik taşıyan hak ve fiil ehliyeti, hayatı, vücut bütünlüğü, şeref ve haysiyeti, adı gibi tüm varlıkları ise kişiliği oluşturur¹³. Gerçek kişilerde kişilik, çocuğun sağ doğumuyla başlayıp ölümle sona ermektedir. Ancak, kişiler, tam ve sağ doğmak şartıyla ana rahmine düştüğü andan itibaren hak ehliyetine sahiptir (TMK. m. 28)¹⁴. Sadece gerçek kişiler değil, tüzel kişiler de, yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler (TMK. m. 48).

Medeni Kanun'da kişilik hakkının genel bir tanımı yapılmamış, kişilik hakkı kapsamına giren değerler de tek tek sayılmamıştır. Zira kişilik hakkı soyut

¹² **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 2; **Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan** (2020) Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 21. Baskı, İstanbul, Filiz, s. 5; **Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya** (2014) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, 12. Baskı, İstanbul, Beta, s. 339; **Kaya, Mine** (2015a) "Elektronik Ortamda Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunması" (Doktora), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 6; **Yünlü, Semih** (2021) Görüntü Üzerinde Kişilik Hakkı, Ankara, On İki Levha, s.90.

¹³ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 2; **Dural/Öğüz**, s. 9; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 339; **Üstün**, s. 717; **Yünlü**, s.91.

¹⁴ Her ne kadar çocuk anne karnında iken henüz kişiliğe sahip olmasa da, sağ ve tam doğumuyla geçmişe etkili olarak hak ehliyetine sahip olacağından, cenin halindeyken yapılan kişiliğine yönelik müdahalelere karşı da kişiliği koruyucu imkanlardan yararlanabilir. **Baskın, Onur** (2021) Türk Hukuku Bakımından Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Seçkin, s. 25, 27.; Kişilik ölümle birlikte sona ereceğinden, ölen çocuğun kişilik hakkına yönelik saldırılar, genel kabule göre yakınlarının his yaşamı kapsamında kişilik değerini oluşturarak korunabilir. **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 163; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 347; **Petek, Hasan** (2015) Kişilik Değerlerinin Ölümünden Sonra Korunması, Ankara, Yetkin, s. 129-221; **Baskın**, s. 70; **Zorlu, Süheyla** (2010) "İnternet Yoluyla Kişilik Hakkının İhlali ve Korunması" (Yüksek Lisans) Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 46; **Yünlü**, s.93.

bir kavram olup, içeriği teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmelere göre değişebilmektedir. Bu nedenle insan varlığını oluşturan ve korunması gereken, kişiyi kişi yapan bütün maddi ve manevi değerlerin kişilik hakkı kapsamına girdiği kabul edilmektedir¹⁵. Kişilik hakkı, kişilerin kişiliğinden ayrılmaz nitelikte olan, para ile ölçülemeyen, devredilemeyen ve kural olarak mirasçılara geçmeyen mutlak haklarıdır¹⁶. Genel kabule göre kişilerin tek genel (kök) bir kişilik hakkı bulunmaktadır¹⁷. Bu hakkın içerisine de (sınırlı sayıda olmayan şekilde) kişinin adı, hayat, sağlık ve vücut tamlığı, resim ve sesi, kişinin haysiyeti

- ¹⁵ **Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saime** (2016) *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 16. Baskı, İstanbul, Filiz, s. 164; **Serozan, Rona** (2015) *Medeni Hukuk Genel Bölüm / Kişiler Hukuku*, 6. Baskı, İstanbul, Vedat, s.454; **Öztan, Bilge** (1992) *Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar*, 4. Baskı, Ankara, Turhan, s. 109; **Helvacı, Serap** (2001) *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, İstanbul, Beta, s. 41; **Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen** (2007) *Kişiler Hukuku*, 2. Baskı, Konya, Mimoza, s. 41; **Petek, s. 52-53; Erdemir, İrem** (2019) “Kişilik Hakkının İnternet Ortamında İhlali” (Yüksek Lisans), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 9; **Yüzer, Dilara** (2013) 1982 Anayasası’nda Basın Özgürlüğü Karşısında Kişilik Hakkı ve Korunması, Ankara, Yetkin, s. 98; **Doğan** (2001), s. 370-371; **Özcan Büyüktanır, Burcu G.** (2019) *Çocuğun Kişilik Hakkı ve Çocuğun Kişilik Hakkının Hukuka Aykırı Fiillere Karşı Korunması*, Ankara, Yetkin, s. 35; **Üstün, s. 717; Aka, Beyza** (2017) “Sosyal Medyada Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunma Yolları”, İzmir Barosu Dergisi, C: 82, S: 2, s. 235.
- ¹⁶ **Büchler, Andrea** (2016) “Art 28” Kostkiewicz, Jolanta Kren, Wolf, Stephan, Amstutz, Marc, Fankhauser, Roland, ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK - Orell Füssli Kommentar 3., überarbeitete Auflage, Zürich, Orell Füssli Verlag AG, s. 124, N. 1; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 161; Öztan** (1992), s. 110-111; **Dural/Öğüz, s. 103-104; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 347; Ayan/Ayan, s. 44-45; Petek, s. 54-55; Akyüz, Emine** (2012) *Çocuk Hukuku*, Ankara, Pegem Akademi, s. 125; **Özdemir, Hayrünnisa** (2009) *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması*, Ankara, Seçkin, s. 111; **Yüzer, s. 94; Doğan, Murat**(2003) “İnternetteki Yayınla Kişilik Hakkının İhlaline Karşı Durdurma Davası (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 8.2.2001 Tarihli E., 755/K. 1157 Sayılı Kararı Çerçevesinde), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (eski adı Erzurum Atatürk Üniversitesi), C: VII, S: 1-4, s. 389-390; **Kaya** (2015a), s. 8-9; **Akkurt, s. 344; Zorlu, s. 43; Erdemir, s. 6-7; Baskın, s. 70; Özcan Büyüktanır, s. 36, 37; Üstün, s. 717; Yünlü, s. 87-88.**
- ¹⁷ Alman hukukunda yapılan, tek genel bir kişilik hakkı bulunup bulunmadığı konusundaki görüşler için bkz. **Siebert, Wolfgang** (1958) NJW 11. Jahrgang Heft 36, (Çeviren: Öztan, Bilge (1969) *Şahsiyet Hakları ile İlgili Meseleler*, AÜHFD, C: 26, S: 1, s. 221 vd.; **Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 342 vd.**

ve onuru, faaliyet ve yaşamını düzenleme özgürlüğü, kişinin sırları ve özel hayatı gibi değerler girmektedir¹⁸.

Kişilik hakkı, maddi değere sahip olmamakla birlikte, ancak bu hakka yönelik saldırılar maddi veya manevi zarara yol açarak tazminat yaptırımının uygulanmasına sebebiyet verebilir¹⁹. Kişilik hakkı, zamanaşımına veya hak düşürücü süreye uğramaz. Fakat, kişilik hakkına saldırılması sebebiyle istenebilecek alacak hakkı zamanaşımına tabidir²⁰.

Kişilik hakkı, uluslararası ve ulusal mevzuatlarda koruma altına alınmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin 12. maddesinde, hiç kimsenin özel hayatı, ailesi, evi veya yazışmasına keyfi olarak karışılmayacağı, onuruna ve adına saldırılmayacağı ifade edilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesinde de, herkesin özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletlerin Çocuk Hakları Sözleşmesinin (United Nations Convention on the Rights of the Child/UNCRC) 16. maddesinde, hiçbir çocuğun özel yaşantısına aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılmayacağı; çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı olduğu belirtilerek çocukların özel yaşama saygı hakkı da koruma altına alınmıştır.

¹⁸ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 166-194; **Serozan, Rona** (1977) “Kişilik Hakkının Korunmasıyla İlgili Bazı Düşünceler”, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 11, S: 14, s. 93; **Dural/Öğüz**, s. 101; **İşgüzar, Hasan** (1990) “3444 Sayılı Kanunla Değiştirilen Borçlar Kanunu'nun 49. Maddesine Göre Kişilik Hakkının İhlali Nedeniyle Manevi Tazminat Davasının Şartları”, ABD, S: 6, s. 857; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 345-347; **Akyüz**, s. 125; **Ayan/Ayan**, s. 43; **Özdemir, Hayrünisa** (2008) “Türk ve İsviçre Medeni Hukukunda Ad Üzerindeki Hak ve Korunması”, AÜHFHD, C:57, S: 3, s. 583; **Doğan, Murat** (2001) “Şahsiyet Hakkına Tecavüzün Önlenmesi Davası”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (eski adı Erzurum Atatürk Üniversitesi), C: V, S: 1-4, s. 371; **Doğan** (2003), s. 388; **Yüzer**, s. 98; **Akkurt**, s. 344-345; **Erdemir**, s. 9; **Baskın**, s. 52; **Özcan Büyüktanır**, s. 35-36; **Üstün**, s. 717; **Yünlü**, s. 92.

¹⁹ **Dural/Öğüz**, s. 103; **Özcan Büyüktanır**, s. 37; **Baskın**, s. 71.

²⁰ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 164; **Serozan** (1977), s. 94; **Serozan** (2015), s. 455; **Kaya** (2015b), s. 290; **Akkurt**, s. 345; **Erdemir**, s. 8; **Baskın**, s. 71.

Devlet'in temel hak niteliğinde olan kişilik hakkını korumak konusunda pozitif yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda, kişilik hakkını ihlal eden davranışlara karşı bireyleri koruma görevi ve sorumluluğu altındadır²¹. Nitekim, kişilik hakkı Anayasa'mızda özel olarak koruma altına alınmıştır. Anayasa'nın 12'inci maddesinde herkesin "*kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahip*" olduğunu ifade edilmektedir. Kişilik hakkı kapsamına giren bazı kişilik değerleri de özel olarak ayrıca düzenlenerek koruma altına alınmaktadır. Sosyal medyada yapılan paylaşımlarla ihlal edilen kişilik değerlerinden biri olan özel hayatın gizliliği, temel hak olarak Anayasa'da korunduğu gibi, herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı da güvence altına alınmıştır (Anayasa m. 20). Anayasa'nın 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu belirtilmektedir. Bu hüküm doğrultusunda Anayasa'nın yatay etkisi olduğu ve Anayasa hükümlerinin özel kişiler arasındaki hukuksal ilişkilerde de bağlayıcı olduğu ifade edilmektedir. Bu sebeple, temel hak olan kişilik hakkını korumak ve ona saygı göstermek herkes için anayasal bir yükümlülük teşkil eder²².

Türk Medeni Kanunu'nun 23. ve 24. maddesinde kişiliğin korunmasına ilişkin genel hükümler belirtilmiş, 25. maddesinde de saldırı halinde açılacak önleme, durdurma ve tespit davaları düzenlenmiştir. Türk Borçlar Kanunu'nun 58. maddesinde de kişilik hakkının zedelenmesi halinde zarar görenin manevi tazminat isteyebileceği düzenlenmiştir.

²¹ **Yüzer Eltimur, Dilara** (2019) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri, İstanbul, On İki Levha, s. 77.

²² **Dural/Öğüz**, s. 101; **Serozan** (1977), s. 95; **Öztañ** (1992), s. 110; **Yüzer**, s. 96; **Yüzer Eltimur**, s. 83.

B. SOSYAL MEDYADA ÇOCUĞUN KİŞİSEL VERİLERİNİN KULLANILMASIYLA MÜDAHALEDE BULUNULAN KİŞİLİK HAKKI DEĞERLERİ

1. Genel Olarak

6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi kişisel veri olarak tanımlanmıştır (6698 S. K., m. 3/I, d). Çocukların fotoğraf, video, isim, doğum tarihleri, adresleri, sağlık durumları, eğitim bilgileri gibi her türlü bilgi kişisel veri kapsamındadır. Bu tür kişisel veriler, aynı zamanda çocuğun kişilik hakkı kapsamına da girmektedir²³. Bu sebeple çocuğun kişisel verilerinin sosyal medyada kullanılması, çocuğun kişilik hakkına giren değerlere müdahale sonucunu doğurmaktadır. Yapılan fiil, aynı anda birden fazla kişilik değerine (örneğin resim ve şeref) müdahale de oluşturabilir²⁴.

Kişilik hakkına giren değerler, fiziksel kişilik değerleri, duygusal kişilik değerleri ve sosyal kişilik değerleri olarak ayrılmaktadır. Fiziksel kişilik değerleri, hayat, vücut bütünlüğü, ruhsal sağlık gibi değerleri ile kişinin hareket ve cinsel özgürlüklerinden oluşmaktadır. Kişinin ailesi ve yakınlarıyla ilişkileri duygusal kişilik değerleri içerisindedir. Kişinin adı, resmi, sesi, şeref ve haysiyeti, özel hayatı, ekonomik özgürlüğü gibi değerler ise sosyal kişilik değerlerini meydana getirmektedir²⁵.

Çocuk hakkında sosyal medyada paylaşımlar yapılması, çocukların ad, resim ve ses, şeref ve haysiyet ile özel hayatı gibi kişilik değerlerine müdahale taşıyabilir. Bu nedenle çalışmamızda sadece bu kişilik değerleri kapsamında inceleme yapılacaktır.

²³ Baskın, s. 51; Üstün, s. 717; Yünlü, s. 470.

²⁴ Dural/Öğüz, s. 142-143; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 391; Yünlü, s.105.

²⁵ İşgüzar, s. 857-859; Usta, Sevgi (2012) Çocuk Hakları ve Velayet, İstanbul, On İki Levha, s. 107; Özdemir (2009), s. 113-114; Özcan Büyüktanır, s. 66.

2. Kişinin Adı

Ad, bir kişinin toplumdaki diğer kişilerden ayırt edilmesini sağlayan ve kişinin belirli bir aileye bağlılığını belirten ayırt edici nitelikte kelimelerdir²⁶. Kişinin adı, aynı aile üyelerinden ayrılmasını sağlayan öz ad ile, hangi soydan geldiğini belirten soyadından oluşur²⁷.

Ancak hukuken korunan ad sadece kişinin öz adı ve soyadından oluşmamakta olup, kişileri başkalarından ayırmaya yarayan lakap, takma ad gibi her türlü ifade, bu kapsama girmektedir²⁸. Kişilerin e-mail adresleri de bu kapsamda korunmalıdır²⁹.

Veliler çocuk adına sosyal medya hesabı açarak çocuğun kişilik değerlerini sosyal medyada kullanabilmektedir. Sosyal medya hesapları açılırken, bu hesabın diğerlerinden ayırt edilebilmesi için bir kullanıcı adı belirlenerek profil oluşturulması istenmektedir. Çocuklar adına hesaplar açılırken çoğu zaman çocukların gerçek adları kullanılarak bu hesap isimleri belirlenmektedir. Bazen çocukların adı-soyadı ile birlikte, “*meteyilmazinannes*” gibi ek kelimeler de kullanılabilenekte ise de bu ek kelimelerin kullanılması çocukların adının kullanılması gerçeğini değiştirmemektedir. Bununla birlikte çocuğun tanınmasını sağlayacak, resim ve benzeri kişisel veriler kullanılmadan sadece “*meteninannes*” gibi, binlerce insanın sahip olabileceği bir ismin sosyal medyada kullanılması halinde, kişilik hakkının ihlali söz konusu olmaz. Ancak,

²⁶ **Aebi-Müller, Regina E.** (2016) “Personen- und Familienrecht - Partnerschaftsgesetz Art. 1-456 ZGB – PartG”, Breitschmid, Peter/ Jungo, Alexandra, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Auflage 3, Zürich, Schulthess Juristische Medien AG, s. 147, N. 1; **Siebert**, s. 221; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 110; **Dural/Öğüz**, s. 169; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 418; **Öztan** (1992), s. 143; **Petek**, s. 67; **Özdemir** (2008), s. 563; **Yüzer**, s.113; **Kaya** (2015a), s.12; **Zorlu**, s. 57; **Akkurt**, s. 349; **Özcan Büyüktanır**, s. 160-161; **Baskın**, s. 81.

²⁷ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 111; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 419; **Özdemir** (2008), s. 564; **Yüzer**, s.114; **Akkurt**, s. 349.

²⁸ **Aebi-Müller**, s. 149, N. 10; **Dural/Öğüz**, s. 170-171; **Helvacı**, s. 75; **Serozan** (2015), s. 483; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 420 vd.; **Öztan** (1992), s. 146-147; **Özdemir** (2008), s. 563-564, 567; **Özdemir** (2009), s. 118; **Yüzer**, s.114; **Kaya** (2015a), s.12; **Zorlu**, s. 57; **Aka**, s. 245; **Özcan Büyüktanır**, s. 161; **Baskın**, s. 81.

²⁹ **Özdemir** (2009), s. 118-119; **Özcan Büyüktanır**, s. 161; **Kaya** (2015a), s.95; **Baskın**, s. 81.

çocuğun adı ile birlikte fotoğrafı gibi çocuğun tespitini mümkün kılan kişisel verilerinin kullanılması halinde, artık diğer kişilik değerleri yanında ad üzerindeki hak da ihlal edilmiş sayılabilir.

Çocukların adının sosyal medyada kullanılması, çocuğun adı üzerindeki kişilik hakkına saldırı oluşturabilir. Türk Medeni Kanunu'nda kişilik hakkının korunmasına ilişkin genel hüküm dışında, 26. maddede özel bir düzenlemeye de yer verilmiştir. Sosyal medyada kullanıcı adı olarak, çocuğun ad kapsamında korunan ifadelerinin başkası tarafından kullanılması halinde, daha sonra çocuğun aynı kelimeleri kullanarak profil oluşturması teknik olarak mümkün olmamaktadır. Bu sebeple çocuğun ad kapsamında korunan ifadelerinden oluşan kullanıcı adının, ebeveynleri tarafından haksız olarak kullanılması halinde, kendisi aynı kelimeleri kullanamayacağı için 26. madde hükmü kapsamında hakkının tespitini isteyerek, korunma talep edebilir. Bu durumda, adı rıza alınmaksızın haksız olarak sosyal medya hesabında kullanılan çocuk haksız kullanımın sona erdirilmesi, ayrıca koşulların oluşması halinde, bu adı kullanan ebeveynlerinden maddi ve manevi tazminat talep edebilecektir. Adı haksız olarak kullanılan çocuk, ayrıca kişiliğin korunmasına ilişkin genel hükümlere başvurabileceği gibi, vekaletsiz iş görme, sebepsiz zenginleşme gibi davaları da açabilir³⁰.

3. Kişinin Resim ve Sesi

Kişilerin, fotoğraf veya videosunun çekilmesi suretiyle görüntülenebilen ya da herhangi bir araçla yapılan portre, karikatür gibi görüntüsü kişinin resmini oluşturur³¹. Kişinin sesi ise, kişinin akciğerlerinden gelen havanın ses yolundan geçerken meydana getirdiği titreşimlerin oluşturduğu, kişiye özgü tınıdır³².

³⁰ Aebi-Müller, s. 147, N. 3; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 130; Özdemir (2008), s. 586; Özcan Büyüktanır, s. 167.

³¹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 185; Helvacı, s. 72; İmre, Zahit (1974) “ Şahsiyet Haklarının Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerinin Korunmasına İlişkin Meseleler”, İÜHF.M., C: 39, S: 1 – 4, s. 164; İşgüzar, s. 863; Petek, s. 70; Ayan/Ayan, s. 49-50; Erdemir, s. 20; Yüzer, s.112; Kaya (2015a), s. 15; Zorlu, s. 55; Akkurt, s. 349; Aka, s. 242-243; Özcan Büyüktanır, s. 157; Baskın, s. 86; Yünlü, s. 109, 110.

³² <<https://www.tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/ses-harf-ve-alfabe/>> s.e.t. 07.02.2021.

Sosyal medya hesapları çoğunlukla resim ve ses paylaşma teması üzerine kurulu platformlardır. Bu hesaplarda sıklıkla çocuğun resmi, sesi bazen de video (görüntü ve ses birlikte) paylaşımı yapılmaktadır.

Kişinin resim ve sesinin sadece sosyal medyada kullanılması, yayınlanması, ya da tahrif edilerek kullanılması, yayınlanması halinde değil; kayıt altına alınması halinde de kişilik hakkı ihlali teşkil edebilmektedir^{33 34}. Ancak kişilerin resminin çekilmesi her durumda kişilik hakkını ihlal etmeyebilir. Örneğin, bir kişinin özel hayat alanına girerek fotoğrafının çekilmesi kişilik hakkına müdahale oluştururken, kalabalık bir futbol maçında kalabalığın fotoğrafının çekilmesi halinde müdahale bulunmaz. Bununla birlikte kalabalığın fotoğrafının çekilerek, izinsiz ve ticari amaçlarla yayınlanması halinde, fotoğraf içerisinde tespit edilebilen kişilerin, kişilik hakkına hukuka aykırı saldırı oluşur³⁵. Kamuya mal olmuş kişiler hakkındaki haberlerde, bu kişilerin kişisel verilerinin kullanılması halinde de saldırı bulunmayabilir³⁶. Örneğin, dizi oyuncusu olarak ünlenmiş bir çocuğun, haber amaçlı olarak sosyal medyada resim/sesinin yayınlanması kişilik hakkına müdahale oluşturmayabilir.

4. Kişinin Şeref ve Haysiyeti

Kişinin şeref ve haysiyeti, kişilerin kendine olan saygısı ile kişilerin sosyal hayatında saygı görmesini sağlayan kişinin toplum içinde bazı nitelikleri elde

³³ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 2006/13723, K: 2007/13089, T: 26.10.2007; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 2008/9075, K: 2009/4072, T: 19.3.2009; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E: 2012/3348, K: 2013/20398, T: 14.11.2013, Kazancı İçtihat Bankası; **Büchler**, s. 126, N. 9; **İmre**, s. 164; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 391; **Helvacı**, s. 72; **İşgüzar**, s. 863; **Petek**, s. 71; **Özdemir** (2009), s. 119; **Erdemir**, s. 21; **Kaya** (2015a), s. 15, 18; **Zorlu**, s. 55, 57; **Akkurt**, s. 351; **Aka**, s. 243; **Özcan Büyüktanır**, s. 157; **Baskın**, s. 86; **Yünlü**, s. 109-110, 166.

³⁴ Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 86. maddesinde, kişinin resim ve portresinin, tasvir edilenin, tasvir edilen ölmüşse 19 uncu maddenin birinci fıkrasında sayılanların muvafakati olmadan tasvir edilenin ölümünden 10 yıl geçmedikçe, teşhir veya diğer suretlerle umuma arz edilemeyeceği düzenlenmiştir.

³⁵ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 1990/4-275, K: 1990/459, T: 3.10.1990, Kazancı İçtihat Bankası. **Özcan Büyüktanır**, s. 159-160.

³⁶ **Büchler**, s. 126, N. 9; **İmre**, s. 164, 168; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 185; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 391; **Akkurt**, s. 350; **Yüzer**, s. 113; **Kaya** (2015a), s. 16; **Özcan Büyüktanır**, s. 160.

ederek sonradan ulaştığı konumdan oluşan değerler bütünüdür³⁷. Şeref ve haysiyet kapsamında korumaya, kişilerin hem iç onurları (şeref duygusu) hem de dış onurları (toplumdaki itibarı) girmektedir³⁸.

Kişilerin şeref ve haysiyeti, kişilerin insan olma sıfatıyla doğumuyla kazandığı temel değerlerden biridir. Bununla birlikte tüzel kişilerin de şeref ve haysiyeti korunmaktadır³⁹. Şeref ve haysiyet kavramı nisbi bir kavram olup, kişilerin toplumdaki statüsü, sosyal durumu ve çevresine göre değişkenlik gösterebilir⁴⁰. Ancak her kişinin sahip olduğu asgari nitelikte (çekirdek) şeref duygusu her durumda korunmalıdır. Asgari nitelikteki şerefi çerçeveleyen, kişinin durumuna göre şeref nisbi özellik göstermektedir⁴¹.

Sosyal medyada yapılan, çocukları toplumda küçük düşürebilecek nitelikteki söz, yazı ve görüntüler, çocukların şeref ve haysiyetini ihlal eden paylaşımlar oluşturabilir⁴². Örneğin, çocuğun uygunsuz sayılabilecek bir görüntüsünün sosyal medyada paylaşılması, çocuğun başkaları tarafından alay konusu edilmesine ve şeref ve haysiyetinin ihlal edilmesine sebebiyet verebilir.

Çocuğun şeref ve haysiyeti, insan olmaktan kaynaklanan bir hakkı olduğundan çocuk daha müdahalenin sonuçlarının farkında olmasa bile, yapılan paylaşımlar çocuğun şeref ve haysiyetini ihlal edebilir. İhlalin gerçekleşmesi için çocuğun mutlaka bu davranışın sonuçlarını algılayabilmesi aranmamalıdır. Aksi takdirde ayırt etme gücü olmayanların şeref ve haysiyet duygusunun farkında olmamaları nedeniyle, şeref ve haysiyetleri yoktur sonucuna varılır.

³⁷ Aebi-Müller, s. 108-109, N. 18; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 177; Öztan (1992), s. 121; Dural/Öğüz, s. 130; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 385; Ayan/Ayan, s. 49; İşgüzar, s. 859; Özdemir (2009), s. 120; Yüzer, s. 106; Kaya (2015a), s. 13; Zorlu, s. 51; Aka, s. 239; Özcan Büyüktanır, s. 143; Baskın, s. 83-84.

³⁸ Aebi-Müller, s. 108-109, N. 18; Dural/Öğüz, s. 130; Petek, s. 64; Özdemir (2009), s. 120; Kaya (2015a), s. 13.

³⁹ Dural/Öğüz, s. 130-131; Petek, s. 61.

⁴⁰ Dural/Öğüz, s. 131; Petek, s. 61; Helvacı, s. 69; Yüzer, s. 107; Kaya (2015a), s. 14; Zorlu, s. 54; Özcan Büyüktanır, s. 143.

⁴¹ Dural/Öğüz, s. 131.

⁴² Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 177.

Çocuğun hayatındaki gerçek olayların paylaşılması şeref ve haysiyetini zedeleyebileceği gibi, gerçek olmayan iftira niteliği taşıyan bilgilerin gerçekmiş gibi paylaşılması da kişilik hakkına saldırı oluşturabilir⁴³.

Çocuğun şeref ve haysiyetinin zedelenmesi için mutlaka çocuğun adının açıkça belirtilmiş olması gerekmez. Başkalarının çocuğu tanımasını sağlayan görüntüsü, karikatürü, ses kayıtlarının kullanılması veya çocuk hakkında onun tanınmasını sağlayacak ifadelerle birlikte bazı açıklamaların sosyal medyada paylaşılması suretiyle de şeref ve haysiyetine zarar verilebilir⁴⁴.

5. Kişinin Özel Hayatı

Sosyal medyada çocukların fotoğraf, video, sağlık durumu gibi verilerinin velileri tarafından paylaşılması, özel hayata müdahale niteliği taşıyabilir⁴⁵. Velilerin benzer durumda çocukları olan başka kişilere bilgi vererek yardımcı olma gibi amaçlara da olsa, çocuklarının zihinsel problemleri, sağlık sorunları, cinsel yönelimleri gibi çocuğun özel hayatına giren konulara ilişkin paylaşımlarda bulunması, çocukların tanımadıkları insanlar tarafından bu bilgilerin biliniyor olmasından dolayı rahatsızlık duymasına sebebiyet verebilir.

Bir kişinin hayat alanı, özel alan, sır (gizli) alan ve ortak alan olarak üçe ayrılmaktadır⁴⁶. Kişinin özel hayat alanının tespiti yapılırken, somut olayın özelliğine göre kişinin bu alanlardaki davranışlarının niteliği ve bu davranışları hangi çevreyle paylaşılmak istediği konusundaki iradesine göre belirleme yapılmalıdır⁴⁷. Her ne kadar bu alanların tespitinde kişilerin iradesi esas

⁴³ **Aebi-Müller**, s. 109-110, N. 18-21; **Helvacı**, s. 69-70; **Öztan** (1992), s. 122; **Baskın**, s. 84.

⁴⁴ **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 386; **Petek**, s. 65; **Zorlu**, s. 51; **Baskın**, s. 84-85.

⁴⁵ **Erdoğan, Canan** (2019) "Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında)" D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN'a Armağan, C:21, Özel S., s. 2454.

⁴⁶ **Aebi-Müller**, s. 110, N. 22; **Büchler**, s. 125, N. 5; **Öztan** (1992), s. 125; **Serozan** (1977), s. 107; **İmre**, s. 148; **Dural/Öğüz**, s. 138; **Ayan/Ayan**, s. 50-51; **Helvacı**, s. 60-61; **Yüzer**, s. 108; **Kaya** (2015a), s. 21; **İşgüzar**, s. 860; **Atasoy, Kemal** (2016) "Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması Ve Veri Sahibinin Rızası", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 22, S: 3, s. 276; **Küzeci, Elif** (2020), Kişisel Verilerin Korunması, 4. Baskı, İstanbul On İki Levha, s. 79; **Zorlu**, s. 61; **Erdemir**, s. 17; **Aka**, s. 241; **Özcan Büyüktanır**, s. 147; **Baskın**, s. 89; **Yünlü**, s. 2.

⁴⁷ **Dural/Öğüz**, s. 139; **Öztan** (1992), s. 125; **Özdemir** (2009), s. 118; **Yüzer**, s. 108.

alınmakta ise de, ayırt etme gücü bulunmayan kişiler bakımından objektif bir değerlendirme yapılarak bu alanların tespit edilmesi yerinde olacaktır⁴⁸. Aksi halde bir kişinin sır alanına girecek kadar özel bir bilgisi, bu konuyu başka kişilerle paylaşmak istemediği yönündeki iradesinin yokluğu sebebiyle ortak yaşam alanına giren bir bilgi niteliğinde görülme riskiyle karşılaşacaktır.

Sır alanı, kişinin kimseyle paylaşmadığı ya da sadece çok yakın gördüğü kişilerle paylaştığı, başkalarının bilgisinden uzak kalması gereken hayat alanıdır⁴⁹. Kişilerin sadece samimi yakın ilişki içinde bulunduğu yakınları ve tanıdıkları gibi sınırlı sayıda kişiyle paylaşmak istediği, sır alanına girmemekle birlikte üçüncü kişilerce bilinmesini istemediği olaylardan oluşan yaşamı, özel alanını oluşturur⁵⁰. Kişinin özel hayat kapsamında korunan özel alanı, kişinin yakın çevresi ile paylaştığı ve mahremiyet alanından daha geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu alana kişinin ailevi ve meslekî faaliyetleri de girmektedir⁵¹. Bu alan içerisinde gerçekleşen olayların, alan kapsamında paylaşılmak istendiği çevrenin dışındaki kişiler tarafından öğrenilip kullanılması halinde de özel hayatın ihlali söz konusu olur. Kişinin toplumsal hayatın gereği olarak diğer insanların gözü önünde yaşadığı, izlendiği ve başkalarının bilgisine ulaşmasında sakınca olmayan, yaşam alanı ise ortak alanına girer. Kişilik hakkı ile koruma altına alınan özel hayat, kişinin özel ve sır alanındaki bilgilerden oluşur. Kamuya açık alanlarda yaşanan, bilinmesinde sakınca bulunmayan bilgiler kural olarak özel hayat kapsamında korunmaz⁵². Bununla birlikte ortak

⁴⁸ Dural/Öğüz, s. 139.

⁴⁹ Büchler, s. 125, N. 5; İmre, s. 149; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 189; Dural/Öğüz, s. 138; Helvacı, s. 62; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 390; Ayan/Ayan, s. 53; İşgüzar, s. 860; Özdemir (2009), s. 117; Erdoğan, s. 2454; Yüzer, s. 109; Kaya (2015a), s. 23; Akkurt, s. 351-352; Erdemir, s. 17; Zorlu, s. 64; Atasoy, s. 276; Aka, s. 241; Özcan Büyüktanır, s. 148; Baskın, s. 90-91; Yünlü, s.123-124.

⁵⁰ İmre, s. 149; Dural/Öğüz, s. 138; Helvacı, s. 62; Öztan (1992), s. 126; İşgüzar, s. 860-861; Ayan/Ayan, s. 52; Yüzer, s. 108; Kaya (2015a), s. 22; Erdemir, s. 17; Atasoy, s. 276; Özcan Büyüktanır, s. 150; Baskın, s. 90; Yünlü, s.122.

⁵¹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 189; Ayan/Ayan, s. 52; Özdemir (2009), s. 117; Erdoğan, s. 2455; Yüzer, s. 108-109; Zorlu, s. 62.

⁵² İmre, s. 149; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 189; Dural/Öğüz, s. 138-139; Helvacı, s. 62; İşgüzar, s. 861; Ayan/Ayan, s. 51; Yüzer, s. 108; Kaya (2015a), s. 21; Erdoğan, s. 2454-

yaşam alanındaki bilgilerin kişileri küçük düşürecek ve şeref ve haysiyetini zedeleyecek şekilde veya ticari amaçlarla paylaşılması kişilik hakkına saldırı niteliği taşıyabilir⁵³.

Kişilerin özel hayatına yönelik müdahaleler kural olarak kişinin niteliğine bağlı olmaksızın kişiliğe saldırı oluşturur. Ancak kamuya mal olmuş kişilere yönelik yapılan müdahaleler, üstün nitelikli kamu yararı sebebiyle saldırı niteliği taşımayabilir⁵⁴.

Çocukların koruma kapsamına giren, sır ve özel alanı içerisindeki fotoğrafları, sesleri, video ve kişisel bilgilerinin ele geçirilmesi veya kaydedilmesi de kişilik hakkı ihlâli teşkil edeceği gibi özel hayatın gizliliği ile kişisel verilerin kaydedilmesi suçunu da oluşturabilir⁵⁵.

C. VELİLERİN YARARLANABİLECEĞİ HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ

1. Genel Olarak

Kişilik hakkının saldırıya uğradığının kabulü için yapılan eylemin haksız/hukuka aykırı olması gerekir⁵⁶. Hukuka aykırılık, yazılı ve yazılı olmayan kurallar ve hukuk düzeninin yasaklamalarına göre hukuk düzenince tasvip edilmeyen fiil ve davranışlardır⁵⁷.

Kişilik hakkına kapsamına giren değerlere yönelik müdahaleler, hukuka uygunluk nedeni bulunmaması halinde haksız saldırı teşkil edecektir. Medeni Kanun'un 24/II. maddesinde, kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması halleri, kişilik hakkına yönelik müdahalenin hukuka aykırı

2455; Akkurt, s. 352; Erdemir, s. 17; Atasoy, s. 276; Aka, s. 241; Özcan Büyüktanır, s. 150; Yünlü, s.118.

⁵³ Dural/Öğüz, s. 139; Yüzer, s. 104; Kaya (2015a), s. 22; Zorlu, s. 61; Aka, s. 241; Yünlü, s. 118.

⁵⁴ Dural/Öğüz, s. 141-142; Özcan Büyüktanır, s. 151.

⁵⁵ Dural/Öğüz, s. 140; Akkurt, s. 361; Atasoy, s. 277; Özcan Büyüktanır, s. 149.

⁵⁶ Öztan (1992), s. 132; Dural/Öğüz, s. 152; İşgüzar, s. 864; Doğan (2001), s. 388; Özdemir (2009), s. 191; Özcan Büyüktanır, s. 195.

⁵⁷ Büchler, s. 128, N., 15; Öztan (1992), s. 132; Dural/Öğüz, s. 152; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 400; Doğan (2001), s. 388.

sayılmaması sonucunu doğurduğu düzenlenmiştir. Sosyal medya hesaplarında veliler tarafından çocuk hakkında paylaşım yapılması halinde, bu hukuka uygunluk nedenlerinden rıza, üstün özel yarar ve üstün kamu yararı sebepleri uygulama alanı bulabilir niteliktedir. Bu nedenle çalışmamızda bu hukuka uygunluk sebepleri incelenecektir.

2. Rıza

Çocukların kişilik hakkı kapsamında korunan özel hayatına ilişkin bilgilerin, fotoğraf ve videolarının onların izni alınmadan sosyal medyada yayınlanması kişilik hakkına saldırı oluşturur. Ancak bu davranış, çocuğun geçerli rızası ile yapılmış ise, davranış hukuka aykırı olmaktan çıkar. Bununla birlikte rıza her durumda kişilik hakkına yönelik her türlü müdahaleyi hukuka uygun hale getirmez. Zira TMK'nun 23. maddesi, kişilerin hak ehliyetlerinden vazgeçme sonucunu doğuracak veya özgürlüklerini hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayacak davranışlarını geçersiz kılmaktadır. Bu nedenle rızanın emredici hukuk kuralları, ahlak, kamu düzenine aykırı olmaması gereklidir⁵⁸.

Çocuğun rızasının hukuka aykırılığı kaldırabilmesi için, kişinin üzerinde geçerli şekilde tasarruf edebileceği türden bir hak olması gereklidir. Rıza belirli bir kişilik hakkı değerini ilgilendiren, belirli bir konuya ilişkin olmalıdır. Kişilik hakkından genel olarak vazgeçilmesi ya da kişilik hakkına yönelik tüm saldırılara rıza gösterilmesi hukuken geçerli bir rıza oluşturmaz⁵⁹.

Rıza açık olabileceği gibi, zımni de olabilir⁶⁰. Örneğin, annesinin sosyal medya hesabı için fotoğraf çektiğini bilen, ayırt etme gücüne sahip bir çocuğun, annesine özellikle poz vermesi halinde zımni rıza bulunmaktadır.

⁵⁸ Dural/Öğüz, s. 153; Helvacı, s. 108; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 401; Petek, s. 83; İşgüzar, s. 865; Ayan/Ayan, s. 67; Akyüz, s. 129; Doğan (2001), s. 401-402; Kaya (2015b), s. 295; Atasoy, s. 286; Erdemir, s. 11, 38; Aka, s. 247-248; Baskın, s. 101; Özcan Büyüktanır, s. 199; Yünlü, s. 212.

⁵⁹ Aebi-Müller, s. 114, N. 30; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 208; İşgüzar, s. 865; Kaya (2015a), s. 308; Zorlu, s. 96; Atasoy, s. 292; Özcan Büyüktanır, s. 198.

⁶⁰ Büchler, s. 128, N., 15; İmre, s. 168; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 213; Öztan (1992), s. 133; Dural/Öğüz, s. 143; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 401; İşgüzar, s. 865; Ayan/Ayan, s. 66-67; Kaya (2015a), s. 310; Zorlu, s. 95; Atasoy, s. 286; Erdemir, s. 20, 39; Baskın, s. 105; Özcan Büyüktanır, s. 199; Yünlü, s. 202.

Hukuka aykırılığı ortadan kaldıran rıza, sosyal medyadan paylaşım yapılmadan önce verilmelidir⁶¹. Sosyal medyada paylaşım yapıldıktan sonra verilen rıza, saldırı fiilinin hukuka aykırılığını ortadan kaldırmaz ancak mağdurun tazminat talep etme hakkından vazgeçmesi sonucunu doğurabilir⁶². Verilen rızanın daha sonra geri alınması da mümkündür. Geri almadan itibaren artık rızaya aykırı fiil kişilik hakkına saldırı niteliği taşıyacaktır⁶³. Verilen rızanın sınırlarının aşılması halinde de kişilik hakkının ihlâli söz konusu olabilecektir⁶⁴.

Rızanın hukuka aykırılığı ortadan kaldırabilmesi için, kişilik hakkına yönelik müdahaleye yönelik vazgeçme iradesi açık olmalı, bu rızanın bilinçli ve serbest bir iradeyle verilmesi gereklidir⁶⁵. Çocukların kendi kişilik değerlerine yönelik müdahalede bulunmak için gösterecekleri rıza yaş küçüklüğü sebebiyle bilinçli bir rıza oluşturamayabilir⁶⁶. Özellikle bebekler adına hesap açılması halinde, bebeklerin bu paylaşımlara hukuka uygun şekilde rıza gösterebilmesi

⁶¹ **Aebi-Müller**, s. 114, N. 31; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 213; **Helvacı**, s. 104; **Kaya** (2015a), s. 308, 309; **Zorlu**, s. 97; **Atasoy**, s. 287; **Yünlü**, s. 208.

⁶² **Aebi-Müller**, s. 114, N. 31; **Helvacı**, s. 104; **Ayan/Ayan**, s. 67; **İşgüzar**, s. 865; **Yünlü**, s. 208.

⁶³ **Büchler**, s. 128, N., 15; **Aebi-Müller**, s. 114, N. 31; **Serozan** (2015), s. 470; **Helvacı**, s. 109; **Doğan** (2001), s. 402; **Erdemir**, s. 39; **Atasoy**, s. 287; **Yünlü**, s. 197-198.

⁶⁴ “*Davaya konu fotoğrafın kültürel ve tanıtım amaçlı olarak anılan sitede yayınlanmak üzere rızayla verilmiş olması, bu resmin izinsiz bir şekilde başkaları tarafından ticari amaçlı çoğaltılmasına ve kullanılmasına da izin verildiği anlamına gelmez.(...)*. Davacıya ait fotoğrafın daha önce kendisi tarafından bir web sitesinde kullanılması, kendisine ait bu fotoğraf üzerinde tasarruf hakkının sona ermesi şeklinde yorumlanamayacağı gibi, davalı şirketin mağaza vitrininde ve işletme sahibinin kartvizitinde davacı fotoğrafının ticari nitelikli olarak kullanılması olayının da davacının kişilik haklarını zedelediğinden bahsedilemez.” Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 2012/11-392, K: 2012/593, T: 19.9.2012, Kazancı İçtihat Bankası; **Helvacı**, s. 65; **Öztan** (1992), s. 134; **Dural/Öğüz**, s. 141; **İşgüzar**, s. 865; **Kaya** (2015a), s. 23; **Doğan** (2001), s. 391; **Akkurt**, s. 353; **Zorlu**, s. 97; **Erdemir**, s. 20; **Durak, Yasemin** (2014) “İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı Ve Hukuki Korunma” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 22, S:1, s. 109.

⁶⁵ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 209; **Helvacı**, s. 103; **Serozan** (2015), s. 469; **İşgüzar**, s. 866; **Kaya** (2015a), s. 310; **Zorlu**, s. 97; **Erdemir**, s. 38; **Atasoy**, s. 286-287; **Özcan Büyüktanır**, s. 198.

⁶⁶ **Erdoğan** s. 2463.

mümkün olmayacaktır. Bu durumda velayet altındaki çocuklar bakımından rızanın kim tarafından verileceği hususu değerlendirilmelidir.

Velayet, küçükler ve bazı hallerde de kısıtlı erginlerin şahısları ve malvarlıklarının korunması ve temsil edilmeleri için anne babalarına ve evlat edinene yüklenen yükümlülükler ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için tanınan yetki ve haklardır⁶⁷. Velayet hakkı eskiden, ana babanın hakimiyet hakkı olarak değerlendirilirken, günümüzde ana babaya tanınan bir hak olmakla birlikte bir takım yükümlülükler de içeren bir “*yüküm-hak*” olarak nitelendirilmektedir⁶⁸.

Ergin olmayan çocuklar kural olarak anne babalarının velayeti altındadır ve velayeti ebeveynler evlilik birliği süresince birlikte kullanır. Ancak bazı hallerde velayet hakkı hakim tarafından sadece ana veya babaya bırakılmış olabilir⁶⁹. Ana ve babanın velayet hakkını birlikte kullandığı hallerde velayete bağlı hak ve yükümlülükler aralarında paylaşılamaz. Örneğin, çocuğun temsil edilmesi sadece anneye, çocuğun mallarının yönetilmesi sadece babaya bırakılmaz⁷⁰.

Ana ve babanın çocuk üzerindeki velayet hakkı ve bundan doğan egemenlik yetkisi, herkese karşı ileri sürülebilen mutlak bir haktır⁷¹. Velilerin

⁶⁷ **Dural, Mustafa/Öğüz,Tufan/Gümüş, Mustafa Alper** (2021), Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, 16. Baskı, İstanbul, Filiz, s. 361; **Serozan, Rona** (2005) Çocuk Hukuku, İkinci Baskı, İstanbul, Vedat, s. 250; **Öztan, Bilge** (2015) Aile Hukuku, 6. Baskı, Ankara, Turhan, s. 1074; **Hatemi, Hüseyin/ Kalkan Oğuztürk, Burcu** (2018) Aile Hukuku, 6. Baskı, İstanbul, On İki Levha, s. 180-181; **Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman Derya** (2011) Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, İkinci Cilt, 13. Baskı, İstanbul, Beta, s. 406; **Usta**, s. 20-21; **Yücel, Özge** (2011) Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili, Ankara, Turhan, s. 32; **Bozkurt, İkbal** (2010) “Velinin Velayetten Doğan Hak Görev Ve Yetkileri”, (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 4; **Üstün**, s. 719.

⁶⁸ **Serozan** (2005), s. 250; **Öztan** (2015), s. 1076; **Gümüş, Mustafa Alper** (2006) Türk Medeni Hukukunda Kayyım, İstanbul, Vedat, s. 185; **Hatemi/Kalkan Oğuztürk**, s. 182.

⁶⁹ **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 361; **Serozan** (2005), s. 254; **Öztan** (2015), s. 1085; **Üstün**, s. 719; **Özcan Büyüktanır**, s. 259.

⁷⁰ **Öztan** (2015), s. 1077.

⁷¹ **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 362; **Öztan** (2015), s. 1074, 1075; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s. 410; **Usta**, s. 23; **Erdoğan**, s. 2461; **Bozkurt**, s. 9. Bu hakkın mutlak hak olarak betimlenmesini

çocukların aleyhine olacak şekilde davranmayacağı varsayımı bulunduğundan, çocuklarla ilgili kararları alma yetkisi bu ebeveynlere bırakılmıştır. Veliler, velayet hakkı kapsamında çocuğun bakım ve eğitimi konusunda onun menfaatinin göz önünde tutularak gerekli kararları alabilir ve uygulayabilir (TMK. m.339/1). Veliler bu hakkı kullanırken önemli konularda çocuğun düşüncesini de mümkün olduğunca göz önünde tutmalıdır (TMK. m. 339/III).

Çocuk ayırt etme gücüne sahip ise, kural olarak kişi varlığı değerlerini bizzat kendisi kullanabilir⁷². Bu sebeple ayırt etme gücü bulunan çocuklar bakımından rızanın, çocuğun kendisi tarafından verilmesi gerekir. Ancak çocuğun kişilik hakkına yönelik saldırının büyüklüğü ve önem derecesine göre, kişilik hakkı üzerinde vereceği rızanın tüm sonuçlarını öngörmesi mümkün değilse, yasal temsilcisinin de bu konuda rıza göstermesi gerektiği doktrinde haklı olarak kabul edilmektedir⁷³. Örneğin, çocuğun havuzda çekilmiş ve ileride kendisi için sakınca yaratabilecek fotoğraflarının internet sitesinde kullanılmasına rıza göstermesi yeterli sayılmamalı, yasal temsilcilerinin de bu konuda rıza göstermesi aranmalıdır. Velilerin haklı bir sebepleri olmaksızın bu rızayı göstermemesi TMK'nun 2. maddesindeki dürüstlük kuralına aykırılık oluşturur⁷⁴. Bu konuda uyuşmazlık olması halinde TMK'nun 461. maddesinin kıyasen uygulanması mümkün olabilir.

Ayırt etme gücüne sahip olmayan çocukların kişisel verilerinin kullanılabilmesine dair rıza ise, velayet hakkına sahip ebeveynler tarafından verilmelidir⁷⁵. Zira velayet hakkına sahip olan veliler, üçüncü kişilere karşı

eleştiren, hakkın mutlak-nisbi hak karması olduğu yönündeki görüş için bkz. **Serozan** (2005), s. 251-253; **Üstün**, s. 719; **Özcan Büyüktanır**, s. 265.

⁷² **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 100, 101; **Helvacı**, s. 105; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 325; **Akyüz**, s. 114, 129; **Erdemir**, s. 40; **Usta**, s. 108, 158-159; **Kaya** (2015a), s. 310; **Atasoy**, s. 286; **Baskın**, s. 106; **Üstün**, s. 718-719; **Özcan Büyüktanır**, s. 199; **Bozkurt**, s. 172.

⁷³ **Helvacı**, s. 105; **Ayan/Ayan**, s. 67; **Akyüz**, s. 129; **Atasoy**, s. 286; **Baskın**, s. 106; **Özcan Büyüktanır**, s. 200.

⁷⁴ **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 325.

⁷⁵ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 87; **Dural/Öğüz/Gümüş**, s. 367; **Serozan** (2005), s. 279; **Serozan** (2015), s. 469; **Öztan** (1992), s. 134; **Helvacı**, s. 106; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 317; **Usta**, s. 108, 153; **İşgüzar**, s. 866; **Erdemir**, s. 40; **Bozkurt**, s. 172, 177; **Erdoğan** s. 2463. Aksi yönde bkz. **Kaya** (2015a), s. 310; **Özcan Büyüktanır**, s. 200; **Yünlü**, s. 216.

çocuklarının yasal temsilcisi konumundadırlar (TMK. m. 342/I). Bununla birlikte ebeveynler tarafından verilen rızanın çocuğun menfaatine (üstün yararına) uygun olması gereklidir⁷⁶. Çocuğun kişilik değerlerine saldırı oluşturan, çocuğu rencide edebilecek, rahatsız olmasına yol açabilecek türden paylaşımlarda, paylaşımı gerçekleştiren anne babanın kendi fiillerine rıza göstermesi, çocuğun menfaatine aykırı olacağından her durumda hukuka uygun kabul edilmemelidir⁷⁷. Ancak, çocuğun kalabalık bir parkta oynarken çekilen bir fotoğrafının veliler tarafından sosyal medyada paylaşılmasında, ya da ailecek yemek yerken çekilen bir videoda çocuğun menfaatini ihlal eden özel bir durum olmadıkça, velilerin çocuk adına rıza göstermesi mümkündür. Velilerin rıza gösterme hususu konusunda anlaşamamaları halinde hakime başvurmaları mümkündür (TMK. m. 195)⁷⁸.

Çocuğun kişilik hakkına giren değerlerini kullanarak sosyal medya hesabı açan veya kendi hesaplarında bu verileri kullanarak paylaşım yapan velilerin çocuğun menfaatine aykırı olmayan nitelikteki fiilleri ilk planda hukuka uygun görünebilir. Ancak çocuk ayırt etme gücüne sahip olduğu anda, sosyal medyada mevcut olan verilerinin kaldırılmasını istemesi halinde rıza geçersiz hale gelecek ve diğer hukuka uygunluk sebeplerinden birinin de bulunmaması halinde, çocuğun kişilik hakkına saldırıda bulunulduğu kabul edilebilecektir.

⁷⁶ **Dural/Öğüz**, s. 371; **Öztan** (2015), s. 1075; **Hatemi/Kalkan Oğuztürk**, s. 185; **Grassinger, Gülçin Elçin** (2009) Türk Medeni Kanununda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Çocuğun Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler (MK. md. 346, md. 347, md. 348), İstanbul, On İki Levha, s. 20; **Akyüz**, s. 259; **Usta**, s. 94; **Yücel**, s. 33; **Erdoğan**, s. 2461; **Bozkurt**, s. 89; **Özcan Büyüktanır**, s. 53, 200; **Üstün**, s. 707.

⁷⁷ **Özcan Büyüktanır**, s. 145; **Yünlü**, s. 216-217. Nitekim, velinin çocuğu temsil yetkisi çocuk ile veli arasında menfaat çatışması olduğu hallerde sona erer. TMK'nun 426/I, b.2'ye göre bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün veya kısıtlının menfaati çatışıyorsa, çocuğa temsil kayyımı atanır. (İsviçre Medeni Kanunu'nun (ZGB) 306/III. hükmüne göre , çocuk ile veli arasında menfaat çatışmasının olduğu hallerde velinin çocuğu temsil yetkisi bulunmaz.) Bu nedenle, velinin çocuğun menfaatine aykırı olacak şekilde, kendi menfaatine uygun olarak, davranışına çocuk adına rıza göstermesi geçerli kabul edilemez.

⁷⁸ **Öztan** (2015), s. 1087.

3. Üstün Nitelikte Özel Yarar

Kişilik hakkına müdahalede bulunulmak istenen kişinin, failin veya üçüncü bir kişinin⁷⁹üstün yararının mevcudiyeti halinde yapılan müdahaleler hukuka aykırı sayılmayabilir⁸⁰. Burada kişilik değerine saldırıyla oluşan olumsuz durum ile, bu kişilik değerinin ihlal edilmesiyle korunan özel yarar arasında menfaat dengesine bakılmalıdır. Eğer, kişilik hakkına nazaran, özel yararın korunması ölçülülük ilkesine ve hakkaniyete uygun ise, özel yararın üstün nitelikte olduğu kabul edilebilir⁸¹.

Üstün nitelikte özel yararın bulunup bulunmadığı değerlendirilirken, yapılan fiilin uygun amaçla ve araçla yapılıp yapılmadığı tespit edilmelidir. Gerçekte olmayan veya korunmaya değer nitelikte olmayan bir amaçla hareket edilmesi halinde üstün nitelikte özel yarar bulunmaz. Kullanılan aracın da kişilik hakkına müdahalede bulunulan kişiye en az zarar verecek şekilde seçilmesi gerekir⁸².

Anne babanın çocuğun ameliyatı için para toplamak, başkalarına destek olmak için çocuğun bir hastalığı ve tedavisi hakkında bilgi paylaşımı veya kaybolan çocuklarının bulunabilmesi için sosyal medya hesabı açması, çocuğu taciz eden kişinin yakalanması için kamuoyunda başlatılan kampanyada çocuğun asgari bilgilerinin açıklanması gibi hallerde üstün nitelikte özel yarar sebebiyle hukuka aykırılık bulunmayabilir. Hatta bu paylaşımların yapılmasında, çocuğun özel yararı dışında toplum yararı da söz konusu olabilir. Örneğin, bir çocuk tacizcisinin yakalanması kamunun menfaatini de ilgilendirir. Bu sebeple bu davranışlar, üstün nitelikli kamu yararı sebebiyle de hukuka aykırılık taşımayabilir.

Çocuğun eğitimini, gelişimini veya malvarlığını olumlu yönde etkileyecek davranışlarda çocuğun kişilik değerlerinin sosyal medyada kullanılması da çocuğun özel yararını oluşturabilir. Örneğin çocuğun

⁷⁹ Örneğin, meşru müdafaa halinde.

⁸⁰ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 214; **Öztan** (1992), s. 134; **Dural/Öğüz**, s. 153-154; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 402; **Helvacı**, s. 126; **Kaya** (2015a), s. 310; **Akyüz**, s. 130; **Aka**, s. 248; **Erdemir**, s. 40, **Yünlü**, s. 286.

⁸¹ **İşgüzar**, s. 866; **Helvacı**, s. 127; **Doğan** (2001), s. 391; **Yünlü**, s. 286.

⁸² **Kaya** (2015a), s. 312; **Doğan** (2001), s. 392-393.

malvarlığını zenginleştirmek için çocuğun reklamlarda, dizilerde oynatılması, yarışmalara katılmasının sağlanması gibi hallerde özel yarar unsurunun varlığı söz konusu olabilecektir.

4. Üstün Nitelikte Kamu Yararı

Üstün nitelikte kamu yararı, şahsi nitelikte olmayan toplumun genelini ilgilendiren menfaatleridir⁸³. Bu hallerin bulunması durumunda, çocuğun kişilik hakkına yönelik olarak yapılan müdahaleler hukuka aykırılık taşımayacaktır⁸⁴. Sosyal medyada çocuğun kişisel verilerinin kullanılmasının, üstün nitelikte kamu yararı sebebiyle hukuka aykırılık oluşturması, kamuoyu için önem taşıyan konularda, çocuğun ebeveynleri tarafından halkın bilgilendirilmesi halinde söz konusu olabilir. Ancak bunun için, basın özgürlüğünün sınırlarında aranan kriterlerin burada da aranarak⁸⁵, bu bilgilerin gerçek nitelikte olması, kamu yararı niteliği taşıması, toplumsal ilgi ve güncelliğinin bulunması ve konu ile ifade arasındaki düşüncel bağlılığa uygun olması gereklidir⁸⁶. Ebeveynlerin toplumu bilgilendirme amacını aşacak şekilde, çocuğun her türlü kişisel verisinin açıklanması, çocuğun kişilik hakkına saldırı oluşturabilir.

Ebeveynler tarafından sosyal medyada çocuk hakkında yapılan paylaşımların, üstün nitelikte kamu yararı sebebiyle hukuka aykırılığı kaldırması için, somut olayda kamuoyunun haber alma ve aydınlatılmasındaki

⁸³ **Baskın**, s. 107.

⁸⁴ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 217-218; **Öztan** (1992), s. 135; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 402; **Baskın**, s. 107.

⁸⁵ Basın, düşüncelerin basılı eserler vasıtasıyla, yazılı şekilde kamuoyuna açıklandığı bir kitle iletişim aracıdır (**Yüzer**, s. 19). Sosyal medyada veliler tarafından yapılan paylaşımlar, basın özgürlüğü kavramına dahil olmasa da, sosyal medya da kitle iletişim aracı olarak kullanılan ve düşünce ve ifade özgürlüğünün korunduğu bir alan olmaktadır. Düşünce ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğünün korunmasındaki temellerden olduğundan, sosyal medyadaki düşünce ve ifade özgürlüğünün korunması için, basın özgürlüğü kapsamında getirilen sınırlamalar, veliler tarafından kamu yararıyla yapılan paylaşımlarda da aranmalıdır (**Aka**, s. 249).

⁸⁶ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 218-219, 223-224; **Serozan** (2015), s. 473; **Dural/Öğüz**, s. 137; **Ayan/Ayan**, s. 70; **İşgüzar**, s. 867-870; **Yüzer**, s. 123; **Kaya** (2015a), s. 313; **Aka**, s. 249-250; **Özcan Büyüktanır**, s. 201; **Yünlü**, s. 249.

yararının, kişiliği saldırıya uğrayan çocuğun kişilik hakkının korunmasına ilişkin yararından üstün görünmesi gereklidir⁸⁷. Örneğin, çocuğun toplumu ilgilendirebilecek önemli bir başarısı ve ödül alması gibi halkı bilgilendirici nitelikte paylaşımlar yapan ebeveynlerin bu paylaşımları üstün nitelikte kamu yararı sebebiyle hukuka uygun kabul edilebilir.

III. SOSYAL MEDYADA ÇOCUĞUN KİŞİLİK HAKKINA MÜDAHALENİN SONUÇLARI

A. GENEL OLARAK

Sosyal medyada çocuk adına hesap açılması, görüntü ve bilgilerinin paylaşılması (hukuka uygunluk sebebi bulunmadığı sürece) kişilik hakkının ihlalini oluşturacağı için, Türk Medeni Kanunu'ndaki ve Türk Borçlar Kanunu'ndaki kişiliğin korunmasına ilişkin hükümlere başvurulmasına yol açacaktır. Ayrıca eylemi gerçekleştiren veliler bakımından velayet hakkı kapsamında da bazı sonuçlar doğabilir. Bu Kanunlar dışında 6698 Sayılı Kanun kapsamında da kişisel verilerin korunması söz konusu olabilir.

Ailelerin çocuklarının, adlarını, resim ve seslerini, özel hayatlarını sosyal medya hesabında kullanması kişilik hakkına yönelik müdahale niteliğindedir. Rızası alınmayan, rıza verebilecek ayırt etme gücüne sahip olmayan çocuklar yerine müdahaleye rıza gösterme yetkisine sahip olan velilerin, kendilerinin kişilik hakkına müdahalede bulunması ve kendilerine rıza göstermiş olması, yukarıda açıkladığımız üzere her durumda saldırının hukuka aykırılığını ortadan kaldırmamalıdır.

Ayırt etme gücüne sahip olan çocuğun, yasal temsilcilerinin izni olmaksızın dava açması, bu hakkın kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olması nedeniyle mümkündür⁸⁸. Ayırt etme gücü olmayan çocuklar ise dava ehliyetine sahip değildir. Tam ehliyetsizlerin kişilik hakkına saldırıda bulunduğu durumlarda, küçüğün zararlı sonuçtan kurtarılması için dava açılmasının

⁸⁷ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 220-221; Dural/Öğüz, s. 137; Aka, s. 249; Özcan Büyüktanır, s. 206.

⁸⁸ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 238; Ayan/Ayan, s. 79; Helvacı, s. 157; Doğan (2001), s. 405; Yücel, s. 29; Üstün, s. 721; Özcan Büyüktanır, s. 255; Yünlü, s. 223.

gerektiği hallerde, velilerin onlar adına dava açabilmesi kabul edilmiştir⁸⁹. Ancak dava açması gereken veliler zaten çocuğun kişilik hakkına yönelik saldırıyı gerçekleştiren kişiler olduklarından, davayı kimin açacağı sorunu doğmaktadır.

Velayet hakkı ana veya babadan birine ait olup, çocuğun kişilik hakkına yönelik saldırı bu ebeveyn tarafından yapılmış ise (çocukla yasal temsilci arasında menfaat çatışması olacağından), çocuk adına dava açması için, çocuğa kayyım atanması gereklidir (TMK. m. 403/II, 426/b. II)⁹⁰. Vesayet makamı, ilgisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atayabilir (TMK. m. 426). Bu durumda sosyal medyada çocuğunun kişilik hakkına saldırı oluşturan paylaşımlar yapan ebeveyni kendiliğinden veya ihbar üzerine fark eden vesayet makamının, çocuğun talebi olmaksızın kayyım ataması mümkündür. Hakim çocuğun üstün yararına göre hareket ederek kayyım atayıp atamayacağına ve kayyımın görev ve yetkilerinin kapsamına karar vermelidir⁹¹.

Velayeti birlikte kullanan ana babadan birinin çocuğun kişilik hakkına saldırıda bulunan paylaşımlarda bulunması halinde, diğer velinin tek başına çocuk adına dava açıp açamayacağı hususu ise ayrıca değerlendirilmelidir. TMK'nun 336/I. maddesine göre, evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velâyeti birlikte kullanırlar. Bu sebeple çocuk adına dava açılması gereken hallerde, ana baba evli ise kural olarak ikisinin birlikte dava açması veya birinin çocuk adına dava açtığı hallerde diğerinin onay vermesi gereklidir. Çocuğun kişilik hakkına saldırıda bulunan ebeveyn karşı dava açılırken, ebeveyn ile çocuk arasında menfaat çatışması⁹² söz konusu olmaktadır. Bizim de katıldığımız doktrindeki baskın görüşe göre, anne ve baba velayeti birlikte kullanıyor ve menfaat çatışması yasal temsilcilerden sadece biriyle yaşanıyor ise, açıkça yetki verilmesine gerek olmaksızın diğer ebeveyn çocuğu tek başına temsil edebilmelidir. Bu hallerde küçükle menfaat çatışması yaşayan ebeveyn için

⁸⁹ Helvacı, s. 158; Ayan/Ayan, s. 79; Özdemir (2009), s. 230; Doğan (2001), s. 406; Yücel, s. 27.

⁹⁰ Öztan (2015), s. 1125; Gümüş (2006), s. 59; Özcan Büyüktanır, s. 257.

⁹¹ Yücel, s. 40.

⁹² Türk hukukunda yasal temsilci ile çocuk arasında soyut menfaat çatışması bulunmasının temsil kayyımı atanması için yeterli olduğu kabul edilmektedir. (Gümüş (2006), s. 46; Yücel, s. 60-61).

kayım atanması gerekmez. Ancak küçükle menfaat çatışması yaşamayan ebeveyn, diğer ebeveynle karşı gelmek istememek vb. sebeplerle küçüğün menfaatini korumuyor ise kayıym atanması gerekir⁹³. Ancak Yargıtay'ın sadece menfaat çatışması yaşayan ebeveyn için kayıym atanması ve kayıym ile birlikte diğer ebeveynin dava açması gerektiği yönünde kararı bulunmaktadır⁹⁴.

Velayet hakkına sahip iki ebeveynin de çocuğun kişilik hakkına müdahalede bulunması durumunda veya birinin saldırısına diğer velinin kayıtsız kalması halinde, davranışın ağırlığına göre velayetin kaldırılarak çocuğa vasi atanması ve vasi tarafından çocuk adına dava açılması mümkün olabilir (TMK. m. 348). Çocuğun kişilik hakkına yönelik paylaşımlar, velayetin kaldırılmasına sebep olacak ölçüye varmıyor, ancak çocuk adına velilerine karşı dava açılması gerekiyor ise çocuğu temsil etmek üzere kayıym atanması gerekir.

Kişiliği koruyan davaları açmak için hak düşürücü süre ve zamanaşımı süresi kural olarak yoktur⁹⁵. Ancak talep koşullarını oluşturan durumların zamanla ortadan kalması halinde, davanın koşulu da ortadan kalkar. Örneğin, yapılan paylaşımın zamanla silinmesi halinde, mevcut bir saldırının bulunması koşulu ortadan kalkacağından saldırının durdurulması davası açılmaz. Yine kişilik hakkına saldırı sebebiyle uğranılan zararın giderilmesi için açılacak maddi ve manevi tazminat davalarında haksız fiil zamanaşımı süresi içinde bu davaların açılması gerekir⁹⁶. Çocuğun velisi tarafından yapılan paylaşımı öğrenmesi üzerine tazminat davası açtığı durumlarda, iki yıllık kısa zamanaşımı süresinin, çocuğun hem paylaşımın sonuçlarını algılayabilecek zihinsel güçte olduğu, hem de paylaşımı öğrendiği anın keşiştiği zamandan başlaması gerekir.

⁹³ **Gümüş** (2006), s. 45; **Yücel**, s. 57-58.

⁹⁴ “ (..)evlilik birliğinin devam ettiği, TMK 336'ya göre velayeti birlikte kullanmalarının gerektiği, ... ve ... ile babalarının hukuki yararı çatıştığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, mahkemece ...'a babasının velayet hakkı yönünden kayıym tayin ettirilmesi, davanın davacı anne ... ve kayıym tarafından devam ettirilmesi (...) gerekir.” Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2017/3402, K: 2018/137, T: 10.1.2018, Kazancı İçtihat Bankası.

⁹⁵ **Doğan** (2001), s. 384; **Doğan** (2003), s. 396; **Erdemir**, s. 51.

⁹⁶ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 255; **Ayan/Ayan**, s. 81, 82; **Zorlu**, s. 116; **Erdemir**, s. 58.

B. VELAYET HAKKI BAKIMINDAN SONUÇLARI

Sosyal medyada çocuğa ait fotoğraf ve benzeri bilgilerin paylaşılması yukarıda açıkladığımız üzere çok fazla sakıncayı beraberinde getirmektedir. Velilerin, velayet hakkını çocuğun menfaatine (üstün yararına) uygun kullanması gereklidir⁹⁷. Bu doğrultuda, çocuğun menfaati unsuru sosyal medyada çocuğun kişisel verileri kullanılırken de dikkate alınmalıdır.

Velayet hakkının, çocuğun menfaatine uygun kullanılması yükümlülüğü, velilere çocuğun kişiliğine saygı gösterip, kişiliğinin gelişmesine katkıda bulunma görevi de yükler. Velayet hakkına sahip olan ebeveynler, hem üçüncü kişiler tarafından çocuğun kişilik hakkına yönelik hukuka aykırı fiillere karşı koymalı, hem de kendileri çocuğun kişiliğine zarar verebilecek davranışlardan kaçınmalıdır⁹⁸.

Velilerin bu hakkı kullanırken çocuğun menfaati ve gelişmesinin tehlikeye düştüğü hallerde, ana ve baba duruma çare bulamaz veya buna güçleri yetmezse hâkimin, çocuğun korunması için uygun önlemleri alacağı düzenlenmiştir (TMK. m. 346). Koruma önleminin alınması herhangi bir ilgilinin başvurusu üzerine olabileceği gibi hakim tarafından resen de alınabilir⁹⁹. Hâkimin alınacak tedbirin türü ve niteliğini belirleme konusunda takdir yetkisi bulunur¹⁰⁰.

Hâkim sadece Türk Medeni Kanunu'ndaki tedbirleri değil, Çocuk Koruma Kanunu ve Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun gibi farklı hukuki düzenlemeleri de uygulayabilir.

Tedbirlerin alınması için ana babanın kusurlu olması gerekli değildir. Zira bu tedbirler anne babayı cezalandıracak bir yaptırım olması için değil, çocuğun menfaatinin korunması amacıyla alınmaktadır. Ancak ebeveynlerin

⁹⁷ Dural/Öğüz, s. 371; Öztan (2015), s. 1075; Hatemi/Kalkan Oğuztürk, s. 185; Grassinger, s. 20; Akyüz, s. 259; Usta, s. 94; Yücel, s. 33; Erdoğan, s. 2461; Bozkurt, s. 89; Özcan Büyüktanır, s. 258.

⁹⁸ Hatemi/Kalkan Oğuztürk, s. 182-183; Grassinger, s. 66; Özcan Büyüktanır, s. 63.

⁹⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, s. 371; Öztan (2015), s. 1152; Akyüz, s. 266-277; Usta, s. 174.

¹⁰⁰ Hatemi/Kalkan Oğuztürk, s. 198; Dural/Öğüz/Gümüş, s. 371; Öztan (2015), s. 1103, 1133; Usta, s. 166; Akyüz, s. 269; Yücel, s. 78; Üstün, s. 720; Özcan Büyüktanır, s. 269.

kusurlu olması alınacak tedbirin niteliğini etkileyebilir¹⁰¹. Bu doğrultuda çocuk açısından sakınca oluşturan bir sosyal medya hesabı açılması veya verilerin kendi sosyal medya hesaplarında paylaşılması halinde, hâkim ilgili sosyal medya hesabının kapatılmasına, verilerin silinmesine, çocuğun verilerinin bir daha kullanılmamasına karar verebilir. Hâkim önlemlere karar verirken ölçülülük ilkesine uygun davranmalıdır¹⁰². Somut olayda velayet hakkına yapılan müdahalenin gerekliliği ile, velayet hakkına yönelik kısıtlama arasındaki oran, ölçülülük ilkesini oluşturur¹⁰³. Buna göre öncelikle çocuğun korunmasına yetebilecek düzeydeki en hafif tedbirin alınması gerekir. Bu kapsamda hakim ebeveynler ve çocukla gerekirse pedagoğ vasıtasıyla görüşerek, sorunun tespitini yapma, ebeveynlere velayetle ilgili görevlerini hatırlatma ve onları, çocuğun sağlıklı gelişimi için yapılması gerekenler noktasında bilgilendirme, öğütler ve talimatlar verme gibi birinci grup önlemleri alabilir¹⁰⁴. Bu açıklamalar, uyarılar ve talimatların yetersiz olması veya yetersiz olacağına anlaşılması halinde, hâkim daha ağır ve etkili tedbirler alabilir¹⁰⁵. Önlemlerin çocuğa kayyım atanması¹⁰⁶ şeklinde ikinci grup veya çocuğun kuruma

¹⁰¹ Dural/Öğüz/Gümüş, s. 371; Serozan (2005), s. 293; Öztan (2015), s. 1133; Grassinger, s. 67; Akyüz, s. 264, 265; Usta, s. 166, 175; Üstün, s. 720; Özcan Büyüktanır, s. 273.

¹⁰² Serozan (2005), s. 292; Öztan (2015), s. 1141; Akyüz, s. 265; Gümüş (2006), s. 180; Usta, s. 164-165, 175; Grassinger, s. 69; Bozkurt, s. 94; Özcan Büyüktanır, s. 64, 256; Yücel, s. 78.

¹⁰³ Özcan Büyüktanır, s. 266.

¹⁰⁴ Dural/Öğüz/Gümüş, s. 371; Öztan (2015), s. 1141; Gümüş (2006), s. 180; Usta, s. 166; Grassinger, s. 112; Akyüz, s. 272.

¹⁰⁵ Akyüz, s. 265; Grassinger, s. 113; Yücel, s. 79; Özcan Büyüktanır, s. 270.

¹⁰⁶ Hukukumuzda çocuğa atanan kayyım, çocuğun temsil edilmesi veya malvarlığının yönetilmesi için atanmaktadır. Çalışma kapsamımıza giren hallerde çocuğa temsil kayyımı atanacaktır. Ancak Türk Medeni Kanunu'nda yer almamasına karşın İsviçre Medeni Kanunu'nun 308. maddesinde "*kendine özgü kayyımlık*" türü düzenlenmiştir (Gümüş (2006), s. 181; Yücel, s. 14). Bu kayyım, velayet hakkının kullanılması konusunda aileye tavsiyelerde bulunma ve aileyi destekleme gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu tür kayyımlıkta kayyımın görevi somut olay ve şartlara göre farklı nitelik gösterebilir. Kayyım tavsiyeleriyle aileye yol gösterme, ailenin aldığı kararlara katılma, çocuğun kişisel ilişkilerinin gözetimi gibi görevleri yerine getirir. Ancak kayyım anne babanın velayet hakkını ortadan kaldırmamakta, sadece bu hakka gerektiğinde müdahalede bulunmaktadır. (Gümüş (2006), s. 181; Akyüz, s. 276- 277; Yücel, s. 14-15). Gerekli önlemleri alma konusunda geniş takdir

yerleştirilmesi gibi üçüncü grup önlemler yahut velayetin kaldırılması gibi dördüncü grup önlemler şeklinde olması da mümkündür¹⁰⁷.

Hâkimin tedbir kararı alabilmesi için, mutlaka çocuğun menfaatinin tehlikeye düşmüş olması yani ihlalin gerçekleşmiş olması gerekli değildir. Çocuğun menfaatinin zarara uğratabilecek kuvvetle muhtemel bir tehlike de hâkimin gerekli tedbirleri almasına sebep oluşturabilecektir. Ancak tehlikenin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsizse veya düşük olasılıklı bir tehlike varsa, bu tehlike tedbir kararı alınması için yeterli değildir¹⁰⁸. Çocuğun kişilik hakkına saldırı oluşturabilecek muhtemel tehlike hallerinde, velayet hakkına ilişkin bu düzenleme kapsamında tehlikenin önlenmesi istenebileceği gibi, kişilik hakkını koruyucu nitelikteki önleme davasının açılması da mümkündür¹⁰⁹.

Velayet hakkına sahip olan ebeveynin daha önce çocuğun menfaatine aykırı davranışının gerçekleşmiş ve bitmiş olmasına rağmen, bu davranışın tekrar etme riski varsa da hâkimin tedbir kararı alması mümkündür¹¹⁰. Örneğin, çocuğun fotoğraflarını sosyal medyada kullanan anne, daha sonra bu fotoğrafları silmesine rağmen, çocuğun kişilik hakkını zarara uğratabilecek yeni fotoğraflar çekmiş ise, hâkimin müdahalesi söz konusu olabilir. Hâkim, yeni çekilen fotoğrafların sosyal medyada kullanılmaması konusunda velileri uyarmalı, buna rağmen paylaşımda bulunulması halinde paylaşımın silinmesine hükmetmeli, sürekli tekrar eden ve çocuk açısından velayetin kaldırılması sonucunu doğurabilecek kadar ağır nitelikte davranışların yapılması halinde de velayetin kaldırılmasına karar vermelidir. Nitekim, İstanbul'da yaşayan ve 200 bine yakın takipçisine neredeyse her gün çocuklarının fotoğraflarını paylaşan bir anne, eşiyile görülen boşanma davasında, dava süresince çocuklarının velayetini kaybetmiştir. Mahkeme

yetkisine sahip olan hakim, hukukumuzda da kendine özgü kayyım benzer önlemleri alabilmesi kabul edilmelidir. **Gümüş** (2006), s. 186; Aksi yönde bkz. **Akyüz**, s. 279.

¹⁰⁷ **Serozan** (2005), s. 292; **Öztan** (2015), s. 1144 vd.

¹⁰⁸ **Öztan** (2015), s. 1140; **Grassinger**, s. 67-68; **Özcan Büyüktanır**, s. 271.

¹⁰⁹ **Serozan** (1977), s. 96; **Serozan** (2015), s. 476; **Akipek/Aküntürk/Ateş**, s. 397; **Öztan** (1992), s. 137; **Ayan/Ayan**, s. 72; **Özdemir** (2009), s. 190; **Akyüz**, s. 131; **Yüzer**, s. 156; **Kaya** (2015a), s. 319; **Zorlu**, s. 106; **Özdemir** (2008), s. 587; **Erdemir**, s. 48.

¹¹⁰ **Grassinger**, s. 68.

ayrıca çocukların fotoğraflarının sosyal medyada kullanılmasını da yasaklamıştır¹¹¹.

Velayetin kaldırılması, Medeni Kanun'un 348. maddesinde, çocuğun korunmasına ilişkin diğer önlemlerden sonuç alınamaması ya da bu önlemlerin yetersiz olacağından önceden anlaşılması halinde söz konusu olacak bir tedbir olarak düzenlenmiştir. Ancak bu önlemin alınmasından önce ölçülülük ilkesine uygun olarak birincil, ikincil ve üçüncül koruma önlemlerine başvurulmalı ya da başvurulmasının yetersiz olacağından anlaşılması gereklidir¹¹². Hükümde velayetin kaldırılması iki durumla sınırlandırılmıştır. Bunlar, ana ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi ile ana ve babanın çocuğa yeterli ilgiyi göstermemesi veya ona karşı yükümlülüklerini ağır biçimde savaştığı halleridir. Bu haller kasıt veya ağır ihmalle işlenen davranış türleridir¹¹³.

Sosyal medyada çocuğun verilerinin kullanılması hali, çocuk hakkında uygunsuz verilerin paylaşarak yükümlülüklerin ağır biçimde savaştığı sonucu doğurabilecek ölçüye ulaşması halinde velayetin kaldırılması ve çocuğa vasi atanmasına yol açabilir. Velinin çocuğun fiziksel, duygusal, cinsel veya sosya-ekonomik yönden istismar edilmiş olması velayetin kaldırılması nedeni oluşturabilir¹¹⁴. Örneğin, ebeveynlerin çocuklarının çıplak görüntülerini, uygunsuz görünebilecek sitelere para karşılığı satması halinde, velayetin kaldırılması ve çocuğun ebeveynlerinden alınması gereklidir. Ancak bu gibi haller dışında, çocuğun masum görüntülerinin, bilgilerinin sosyal medyada kullanılması, çoğunlukla velayetin kaldırılmasını gerektirecek kadar ağır savaştığı ölçüsüne ulaşmayacaktır. Bununla birlikte hâkimin müdahalesine

¹¹¹ “Mahkeme çocuklarını reklam malzemesi yapan blogger annenin iki çocuğunu babaya verdi”, NTV, 30.06.2017, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/mahkeme-cocuklarini-reklam-malzemesi-yapan-blogger-annenin-iki-cocugunubabaya-verdi,qS8Pj79Zc0SNNhjagnJu8A> s.e.t. 14.06.2021.

¹¹² Serozan (2005), s. 292; Öztan (2015), s. 1152; Usta, s. 170, 176; Yücel, s. 79.

¹¹³ Öztan (2015), s. 1155; Grassinger, s. 178.

¹¹⁴ Akyüz, s. 297; Usta, s. 171.

rağmen tedbirlere uyulmamakta direnilmesi, somut olayın özelliklerine göre velayetin kaldırılması sonucunu doğurabilir.

Hakim tarafından alınan önlemlerin durumun değişmesi hâlinde, değiştirilmesi, yeni koşullara uydurulması; velayetin kaldırılması halinde de bunu gerektiren sebebin ortadan kalkması sonucu re'sen ya da ana veya babanın istemi üzerine velâyetin hakim tarafından geri verilmesi mümkündür (TMK. m. 351).

C. TÜRK MEDENİ KANUNU VE TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA DÜZENLENEN KİŞİLİĞİN KORUNMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLER BAKIMINDAN SONUÇLARI

1. Genel Olarak

Türk Medeni Kanunu'nun 24/I. maddesi, hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimsenin, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebileceğini; 25. maddesi de bu hallerde açılabilecek önleme, durdurma, tespit davalarını ve kararların ilanı imkanını düzenlenmiştir. Kişiliği koruyucu davalarla birlikte tazminat ve vekaletsiz iş görme hükümlerine göre kazancın iadesinin istenmesi de mümkündür.

Ebeveynlerin çocuklarının fotoğrafını çekmesi, sesini kaydetmesi veya bu verileri kullanması çocuğun kişilik hakkını koruyan davaları açmasına sebebiyet verebilir. Ebeveynlerin sadece çocuklarını değil kendilerinin de ses görüntüsünü kaydetmesi, birlikte çekilen ve kaydedilen ses ve fotoğrafları kullanarak, sosyal medyada paylaşımlarda bulunmaları halinde, çocuk kendi ses ve görüntüsü üzerinde hak iddia ederek kişilik hakkını koruyucu nitelikteki davaları açabilir. Ebeveynlerinin kendi görüntüleri üzerinde tasarruf sahibi olmaları, çocuğun da içinde bulunduğu görüntüleri özgürce kullanmalarına cevaz vermez.

Bu davaları ayırt etme gücüne sahip olan çocuk, yasal temsilcisinin iznini almaksızın kendi başına açabilir. Ayırt etme gücü olmayan çocuklar bakımından ise yukarıda açıkladığımız şekilde çocuğu temsil eden kişi (vasi/kayyım/diğer veli) tarafından dava açılmalıdır.

Saldırının önlenmesi, durdurulması ve tespiti davalarının açılabilmesi için, saldırının haksız olması yeterlidir, paylaşımı yapan velilerin kusurlu olması gerekmez. Velilerin kusurlu olması ve zararın bulunması halinde ise ayrıca tazminat istenebilir¹¹⁵.

Sosyal medyadaki paylaşımların geniş kitleye hitap etmesi nedeniyle, saldırının sadece durdurulması, tespiti, önlenmesine hükmedilmesi saldırının etkilerinin giderilmesine yeterli olmayabilir. Bu hallerde kişilik hakkına yönelik yapılan müdahalenin toplumda yarattığı etkinin giderilmesi için hâkim durdurma, önleme ve tespit kararı dışında, zarar gören dilerse bu kararların ilanını da yapacaktır (TMK. m. 25/II). Hâkim, burada kararın ilanına resen karar veremez, zarar gören tarafından bu yönde talep bulunması gereklidir¹¹⁶. Kararın sosyal medyada, televizyonda, yazılı basında vb. yollarla ne kapsamda yayınlanacağına hakim somut olayın özelliklerine göre karar verir¹¹⁷.

Açılan davalarda yargılamasının uzun sürmesi riskine karşılık, davacının ayrıca ihtiyati tedbir istemesi, örneğin ve ihtiyati tedbir olarak dava süresince paylaşımın kaldırılmasını talep etmesi faydalı olacaktır¹¹⁸.

2. Kişilik Hakkına Yönelik Saldırının Önlenmesi

Kişilik hakkına saldırının henüz başlamadığı, ancak eylem ve belirtilere göre saldırının başlaması riskinin bulunduğu hallerde, dava açılarak bu saldırının önlenmesi hâkimden talep edilebilir¹¹⁹. Örneğin, çocuğun fotoğraflarını paylaşma amacını taşıyan bir annenin çocuğunun fotoğraflarını çekmesi halinde, henüz fotoğraflar sosyal medyada paylaşılsa da önleme

¹¹⁵ Büchler, s. 129, N. 16; Siebert, s. 220; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 240, 242; Serozan (1977), s. 96-97; Dural/Öğüz, s. 156, 157, 158; Ayan/Ayan, s. 72, 73; Akyüz, s. 131; Doğan (2001), s. 385; Doğan (2003), s. 395; Zorlu, s. 106; Özdemir (2008), s. 587; Özcan Büyüktanır, s. 195, 216; Aka, s. 252.

¹¹⁶ Dural/Öğüz, s. 159; Helvacı, s. 142; Erdemir, s. 54; Kaya (2015a), s.328.

¹¹⁷ Dural/Öğüz, s. 159; Özdemir (2009), s. 197.

¹¹⁸ Kaya (2015a), s. 323-324.

¹¹⁹ Serozan (1977), s. 96; Dural/Öğüz, s. 157; Serozan (2015), s. 476; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 397; Öztan (1992), s. 137; Ayan/Ayan, s. 72; Özdemir (2009), s. 190; Akyüz, s. 131; Yüzer, s. 156; Kaya (2015a), s. 319; Zorlu, s. 106; Özdemir (2008), s. 587; Erdemir, s. 48; Baskın, s. 126-127; Özcan Büyüktanır, s. 215; Yünlü, s. 305.

davası açılarak bu paylaşımın engellenmesi mümkün olabilir. Davanın açılabilmesi için saldırı riskinin ciddi ve yakın nitelikte olması gereklidir¹²⁰.

Saldırının sona ermiş olmasına rağmen, tekrar etme riskinin kuvvetle muhtemel olduğu hallerde de, saldırının önlenmesini talep edebilir¹²¹. Örneğin, çocuğun sosyal medya hesabında bulunan fotoğraflarının silinmesine rağmen, çekilmiş olan başka fotoğraflarının tekrar yüklenebilecek olması riski var ise, çocuğun ebeveynlerinde bulunan sosyal medyaya yüklenmemiş fotoğraflarının da fotoğrafların bulunduğu aletten silinmesi istenebilir.

3. Kişilik Hakkına Yönelik Saldırının Durdurulması

Kişilik hakkına yönelik devam eden saldırılar halinde, bu saldırının durdurulması hâkimden talep edilebilir¹²².

Davanın açılabilmesi için kişilik hakkına saldırıda bulunulan çocuğun, saldırıdan dolayı zarar görmesi veya korunmaya değer bir menfaatinin bulunması gereklidir. Bu menfaat maddi olabileceği gibi manevi bir menfaat de olabilir¹²³. Örneğin, çocuğun başkaları önünde küçük düşmesine sebebiyet verebilecek bir videonun sosyal medyada paylaşılması halinde, manevi menfaati zarara uğrayan çocuk bu görüntünün kaldırılmasını isteyebilir.

Saldırıya son verme istemi bazı durumlarda saldırı tehlikesinin önlenmesi talebiyle birlikte de istenebilir¹²⁴. Örneğin, çocuk adına sosyal medya profili açan ve çocuğun resimlerini paylaşan bir ebeveyne mevcut paylaşımların kaldırılması için, saldırıya son verme, çekilmiş ancak henüz paylaşılmamış fotoğraflar için saldırı tehlikesinin önlenmesi talebinde bulunulabilir.

¹²⁰ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 242; Dural/Öğüz, s. 157; Helvacı, s. 128; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 397; Kaya (2015a), s. 319; Özdemir (2009), s. 190; Doğan (2001), s. 378-379; Zorlu, s. 107; Erdemir, s. 48; Aka, s. 254; Özcan Büyüktanır, s. 215; Yünlü, s. 305.

¹²¹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 241; Özdemir (2009), s. 190; Doğan (2001), s. 384; Zorlu, s. 107; Erdemir, s. 51; Özcan Büyüktanır, s. 216; Yünlü, s. 307.

¹²² Serozan (2015), s. 476; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 395; Öztan (1992), s. 136-137; Dural/Öğüz, s. 156; Ayan/Ayan, s. 73; Akyüz, s. 131; Doğan (2003), s. 392; Özdemir (2009), s. 192; Yüzer, s. 157; Kaya (2015a), s. 321- 322; Zorlu, s. 109; Erdemir, s. 50; Aka, s. 252; Baskın, s. 129; Özcan Büyüktanır, s. 217; Yünlü, s. 309.

¹²³ Özdemir, s. 588; Baskın, s. 130; Özcan Büyüktanır, s. 217.

¹²⁴ Dural/Öğüz, s. 157; Erdemir, s. 52; Özcan Büyüktanır, s. 218; Yünlü, s. 310.

4. Kişilik Hakkına Yönelik Saldırının Tespiti

Sona ermiş saldırının, olumsuz etkilerinin devam ediyor olması halinde, saldırının tespiti talep edilebilir¹²⁵. Bu dava, eda davası açma imkanının bulunmadığı hallerde açılabilir. Aksi halde hukuki yarar yokluğundan tespit talebini reddedilmesi gerekir¹²⁶. Henüz gerçekleşmemiş saldırı hallerinde de tespit davası açılmaz, ancak saldırı tehlikesinin önlenmesi talep edilebilir¹²⁷.

Saldırının üzerinden uzun zaman geçmiş olması sebebiyle, saldırının etkilerinin devam etmiyor olması halinde, tespit davası açılması için gereken hukuki yarar bulunmaz¹²⁸.

5. Maddi ve Manevi Tazminat

Sosyal medyadaki paylaşımlar sebebiyle kişilik hakkı zedelenen çocuk, paylaşımları yapan kusurlu ebeveyninden maddi ve manevi tazminat talep edebilir¹²⁹. Maddi ve manevi tazminatın talep edilebilmesi için haksız fiil koşullarının (hukuka aykırı fiil, zarar, nedensellik bağı, kusur) gerçekleşmiş olması gereklidir¹³⁰.

Maddi tazminat, kişilik hakkına yönelik yapılan saldırının malvarlığında yarattığı eksikliğin giderilmesi için açılan dava türüdür¹³¹. Örneğin, çocuk hakkında ebeveynin yapmış olduğu aşağılayıcı nitelikteki paylaşım nedeniyle çocuğun bir iş fırsatını kaçırmaması halinde maddi tazminat talep etmesi söz konusu olabilir¹³².

¹²⁵ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 240; Serozan (1977), s. 96; Dural/Öğüz, s. 158; Serozan (2015), s. 476; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 398; Ayan/Ayan, s. 74; Akyüz, s. 131; Yüzer, s. 157-158; Kaya (2015a), s.324; Erdemir, s. 53; Aka, s. 254; Baskın, s. 128; Özcan Büyüktanır, s. 219; Yünlü, s. 314.

¹²⁶ Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 398; Ayan/Ayan, s. 75; Zorlu, s. 114; Kaya (2015a), s.324-325.

¹²⁷ Ayan/Ayan, s. 74; Zorlu, s. 112.

¹²⁸ Zorlu, s. 113; Aka, s. 255.

¹²⁹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 253; Serozan (1977), s. 97; Dural/Öğüz, s. 161; Serozan (2015), s. 477; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 404; Yüzer, s. 159 Kaya (2015a), s. 333; Özdemir (2008), s. 589; Erdemir, s. 55; Durak, s. 112-113; Baskın, s. 131; Yünlü, s. 328, 334.

¹³⁰ Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 405, 410; Öztan (1992), s. 140; Ayan/Ayan, s. 63; Zorlu, s. 115; Kaya (2015a), s.333; Baskın, s. 133, 138.

¹³¹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 248; Ayan/Ayan, s. 76; Zorlu, s. 115.

¹³² Aka, s. 257.

Manevi tazminat davası ise, kişilik hakkına yönelik müdahale sebebiyle uğranılan elem, acının telafisini sağlamak amacıyla bir miktar para ödenmesi amacıyla açılan dava türüdür¹³³. Bununla birlikte elem ve acı duyamayan kişilerin de manevi tazminat isteyebilecekleri kabul edilmektedir¹³⁴.

Hâkim somut olayın özelliklerine ve kişilik hakkına yönelik müdahalenin ağırlığı, süresi ve failin kusurunun ağırlığına göre manevi tazminat olarak ödenecek parayı belirleyecektir¹³⁵. Hâkimin, manevi tazminatın para olarak ödenmesi yerine, saldırıyı kınayan bir karar vermesi, bu kararın yayımlanmasına hükmetmesi gibi farklı bir giderim biçimi kararlaştırması veya para ödenmesiyle birlikte farklı bir giderime de hükmetmesi mümkündür (TBK. m. 58/II). Örneğin, hâkim, kişilik hakkı zedelenen çocuktan özür dilenmesi ve bunun da sosyal medyadan paylaşılmasına karar verebilir.

6. Sosyal Medya Hesabı Sayesinde Elde Edilen Kazancın Vekaletsiz İş Görme Hükümlerine Göre İadesi

Sosyal medya günümüzde sadece sosyalleşme amacıyla kullanılmamakta, para kazanma imkânı da tanımaktadır. Bu nedenle kişiler başkaları tarafından beğenilebileceğini düşündüğü paylaşımlar yaparak, takipçi sayılarını arttırmaya çalışarak reklam geliri elde etmeye çalışmaktadırlar. Masum, sevimli bebek ve çocuk görüntüleri ile bu konulardaki paylaşımlar sosyal medyada oldukça popülerdir. Bu nedenle çocukların görüntüleri sosyal medyada sıklıkla kullanılmaktadır. Ebeveynlerin bu şekilde çocukları adına hesap açarak veya kendi hesaplarında çocuklarının görüntülerini paylaşarak takipçi sayılarını ve profil görüntülenme sayılarını arttırması, daha sonra firmalar tarafından reklam verilmesiyle para kazanmalarına olanak sağlamaktadır. Bu durumda elde edilen bu gelir kimin olmalı sorusu sorulmalıdır.

¹³³ **Ruedin, Philippe/Christen, Urs** (2002) Das Schweizerische Obligationenrecht OR ausführlich kommentiert und erklart, 3. überarbeitete, Zürich, Beobachter, s. 97; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 249; **Serozan** (1977), s. 97; **Dural/Öğüz**, s. 162; **Yüzer**, s. 160; **Zorlu**, s. 116-117; **Kaya** (2015a), s. 339; **Erdemir**, s. 56; **Baskın**, s. 136.

¹³⁴ Yargıtay, elem ve acı duyamayan tüzel kişilerin dahi manevi tazminat isteyebileceklerini kabul etmektedir. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 2001/4164, K: 2001/8421, T: 24.9.2001, Kazancı İçtihat Bankası.

¹³⁵ **Ruedin/Christen**, s. 97-98; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 250; **Yüzer**, s. 162; **Erdemir**, s. 57.

Kişilik hakkı saldırıya uğrayan çocukların kendilerinin elde edebileceği bir kazancı saldırı sayesinde fail elde etmiş ise, bu kazancın maddi tazminat kapsamında failden talep edilmesi mümkündür. Mağdurun elde edemeyeceği bir kazancı fail saldırı sayesinde elde etmiş ise, mağdur bir zarara uğramadığından maddi tazminat talep edemez. Bu durumda mağdurun vekaletsiz iş görme hükümleri kapsamında kazancın iadesini talep etmesi mümkündür¹³⁶. Örneğin, fotoğrafını çekip, sosyal medyada bunu paylaşamayacak kadar küçük çocuklar bakımından, vekaletsiz iş görme hükümleri uygulanabilecektir. Bu davanın açılabilmesi için ebeveynin kusuru aranmaz¹³⁷.

Bir kişinin hukuken yetkisi veya yükümlülüğü olmaksızın başka bir kişinin veya kendi menfaati için başka bir kişinin işini görmesinden kaynaklanan hukuki ilişki vekaletsiz işgörmeyi oluşturur. Vekaletsiz işgörmeye taraflar arasında sözleşmesel bir ilişki kurulmaz, kanuni bir borç ilişkisi bulunmaktadır¹³⁸.

Vekaletsiz işgörme “*gerçek vekaletsiz işgörme*” ile “*gerçek olmayan vekaletsiz işgörme*” olarak ikiye ayrılmaktadır. İşgören kişinin iş sahibinin menfaatine ve varsayılan iradesine göre yahut iş sahibinin bir yasaklamasına aykırı olmayacak şekilde iş görmesi halinde gerçek vekaletsiz işgörme bulunur¹³⁹. İşgören kişinin başkasının işini haksız ve kötüniyetli olarak kendi menfaatine görmesi halinde gerçek olmayan vekaletsiz işgörme söz konusu olacaktır. Kişilik hakkına saldırı sonucu elde edilen kazancı gerçek olmayan vekaletsiz işgörme hükümlerine göre istenmesi gerektiği genellikle kabul

¹³⁶ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 2001/10199, K: 2002/1371, T: 7.2.2002, Kazancı İçtihat Bankası; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 256; **Serozan** (2015), s. 477; **Dural/Öğüz**, s. 159-160; **Akipek/Akıntürk/Ateş**, s. 412; **Öztan** (1992), s. 142; **Akyüz**, s. 132; **Özdemir** (2009), s. 201; **Yüzer**, s. 163; **Kaya** (2015a), s.350; **Zorlu**, s. 105, 121; **Erdemir**, s. 59; **Aka**, s. 255.

¹³⁷ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 256; **Özdemir** (2009), s. 204.

¹³⁸ **Eren, Fikret** (2018) Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara, Yetkin, s. 897; **Gümüş, Mustafa Alper** (2012) 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt II, 2. Baskı, İstanbul, Vedat, s. 217.

¹³⁹ **Eren**, s. 898-899; **Gümüş** (2012), s. 217; **Yünlü**, s. 343. Gerçek vekaletsiz işgörme, caiz ve caiz olmayan gerçek vekaletsiz işgörme olarak da ayrılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Eren**, s. 898 vd.; **Gümüş** (2012), s. 219 vd.

edilmektedir¹⁴⁰. Ancak ebeveynler tarafından açılan bu hesap çocuğun borç altına girmediği ve çocuğun menfaatine olarak gelir elde edip, çocuk mallarına katılmak amacıyla yapılsa, yasal temsilcilerin burada çocuğun temsilcisi sıfatıyla hareket ettikleri düşünülebilir.

Açılan sosyal medya hesabında çocuğun resim, ses gibi değerleri kullanılarak reklam geliri elde etmesi ancak bu gelirin, anne babanın şahsi hesaplarına katmak amacıyla yapılması halinde gerçek olmayan vekaletsiz işgörmeden söz edilmelidir. Ebeveynler reklam gelirlerini çocuk adına kullanmak amacıyla edinse dahi, çocuk adına ayrı bir hesap açarak bu paraları o hesaba yatırmadığı sürece, bu paralar kendi şahsi malvarlıklarına karışacaktır. Bu nedenle bu hallerde gerçek olmayan vekaletsiz işgörme bulunduğu kabul edilmelidir.

Doktrindeki baskın görüşe göre, gerçek olmayan vekaletsiz işgörme hukuki olarak aslında haksız fiil oluşturur. Bu nedenle iki ve on yıllık haksız fiil zamanaşımı süresi içerisinde kazancın geri verilmesi talep edilmelidir¹⁴¹.

Adına sosyal medya hesabı açılan çocuk, kendi menfaatine yapılmamış olsa bile, işgörmeden doğan faydaları yani bu hesap sayesinde elde edilen gelirleri talep etme hakkına sahiptir. Ancak anne babasının iş görürken yapmış oldukları masrafları ve giriştiği borçları zenginleştiği ölçüde karşılamakla yükümlüdür (TBK. m. 530).

Gerçek vekaletsiz işgörmede iş sahibinin yapılan işi uygun bulması halinde de vekalet hükümleri uygulanacaktır (TBK. m. 531). Burada ayırt etme gücü bulunan çocuk, işi uygun bulabileceği gibi, ayırt etme gücü olmayan çocuğu temsil eden kişinin işi uygun bulması da mümkündür.

¹⁴⁰ Eren, s. 909; Serozan (2015), s. 477; Dural/Öğüz, s. 160; Öztan (1992), s. 142; Gümüş (2012), s. 234-235; Özdemir, s. 590; Erdemir, s. 59; Aka, s. 255.

¹⁴¹ Eren, s. 913; Aka, s. 256. Görüşler için bkz. Gümüş (2012), s. 240-241.

D. 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA KİŞİLİĞİN KORUNMASI

1. Kişisel Veri Kavramı ve Kanun'un Uygulama Alanı

Anne babaların çocuklarının görüntü, ses, konum gibi bilgilerini sosyal medyada kullanması, ayrıca çocuğun kişisel verilerinin de işlenmesi anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda sadece Medeni Kanun anlamında kişilik hakkının korunması değil, 6698 Sayılı Kanun düzenlemeleri doğrultusunda da koruma hükümlerinin uygulanması da söz konusu olabilecektir.

6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi kişisel veri oluşturur (6698 S. K., m. 3/I, d). Bu kapsamda çocukların sosyal medyada fotoğraf, isim, doğum tarihleri, adresleri, eğitim bilgileri, cinsiyeti, dini, kimlik numarası, sesi, görüntüsü gibi her türlü bilgi, kanun kapsamında kişisel veri oluşturacaktır¹⁴². Çocuklarının kişisel verilerini kullanan ebeveynler de, veri işleyen konumundadır¹⁴³.

Kişisel veri kapsamındaki değerlerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem, 6698 Sayılı Kanun kapsamında kişisel verilerin işlenmesini oluşturmaktadır. Bu sebeple, ebeveynlerin çocuğun kişisel verisini oluşturan değerlerin bir yerde kayıt edilmesi de kişisel verinin işlenmesi kapsamına girmektedir. Ancak 6698 Sayılı Kanun, kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülöklere uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi halinde uygulanmamaktadır (6698 S.K. m. 28/I, a). Bu durumda anne babanın çocuğun kişisel verilerini sosyal medyada başkalarıyla paylaşmadan, kendi aralarında kullanmak için işleme halinde, 6698 Sayılı Kanun uygulama

¹⁴² Kaya (2015a), s. 31; Yünlü, s. 470.

¹⁴³ Üstün, s.714.

alanı bulmayacaktır. Ancak çocukların kişisel verilerinin anne babaları tarafından sosyal medyada kullanılması bu istisna kapsamına girmemekte ve Kanun kapsamında kişisel verilerinin işlenmesini oluşturmaktadır¹⁴⁴.

Kanun kapsamında kişisel verilerin işlenmesinde, hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma, doğru ve gerektiğinde güncel olma, belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma, ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkelerine uygun davranılması gerekmektedir (6698 S. K. m. 4/II).

2. Kişisel Verilerin İşlenebilmesi İçin Gerekli Rıza Koşulu

2016/679 sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün¹⁴⁵ 8. maddesinde, 16 yaşından küçük çocuklar için çocuk üzerinde velayet hakkı bulunan kişi tarafından rıza verilmesi veya onaylanması halinde kişisel verilerinin işlenebileceği düzenlenmiştir. Ancak çalışma konumuzu oluşturan, çocukların kişisel verilerinin ebeveynleri tarafından kullanılması halinde, rızanın kimden alınacağı hususu düzenlenmemiştir.

6698 Sayılı Kanun rıza bakımından Avrupa Birliği Tüzüğündeki gibi bir yaş belirlemesi yapmamıştır. Ancak kişisel verilerin işlenebilmesi için kural olarak ilgili kişinin açık rızasının gerektiği belirtilmiştir (6698 S.K., m. 5). Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için de, ilgili kişinin açık rızası olmalıdır (6698 S.K., m. 9/I). Rızanın verilmesinde özel bir şekil şartı aranmadığından, bu rızanın sözlü, yazılı veya elektronik ortamda kayıt edilebilecek şekilde verilmesi mümkündür¹⁴⁶. Ancak rızanın ilgili kişinin iradesinin tereddütten uzak şekilde

¹⁴⁴ Erdoğan, s. 2452; Üstün, s. 716.

¹⁴⁵ <<https://www.kisiselverilerinkorunmasi.org/wp-content/uploads/2017/09/GDPR-T%C3%BCrk%C3%A7e-%C3%87eviri-AB-Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf>> s.e.t. 10.01.2021.

¹⁴⁶ Saka, Rıza/Çağlayan, Ramazan/Koca, Mahmut (2020) Avrupa Birliği Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin İmhası, Ankara, Seçkin, s. 30; Çekin, Mesut Serdar (2020) Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha, s. 89; Baskın, s. 117.

açıkça onay vermesi şeklinde olması, hangi konuda verildiğinin belirli olması gerekir. Susma, itiraz etmeme gibi davranışlar geçerli bir rıza sayılmayacaktır¹⁴⁷.

Rızayı kimin vereceği konusunda “*Rıza*” başlığı altında ifade ettiğimiz açıklamalar geçerlidir. Ayırt etme gücü olan çocuklar, kendileri kişisel verilerinin kullanılmasına izin verebilir¹⁴⁸. Ayırt etme gücü olmayan çocuklar için kural olarak rıza velayet hakkına sahip olan ebeveynler tarafından verilmelidir¹⁴⁹. Ebeveynin verdiği rıza çocuğun menfaatine aykırılık taşıyorsa da uygun görülmemelidir¹⁵⁰. Örneğin, müstehcen internet sitelerinde çocuğun fotoğraflarının kullanılmasına rıza gösteren ebeveynin rızası geçerli değildir.

Verilen rızanın her zaman geri alınması da mümkündür. Çocuk adına veli tarafından verilen rızanın, reşit olduktan sonra kişisel verileri kullanılan kişi tarafından alınması da mümkündür¹⁵¹. Rızanın geri alınması halinde veri sorumlusu verilen rızaya göre gerçekleştirdiği davranışları sona erdirmeli ve verileri imha etmelidir¹⁵².

Kanun bazı durumlarda rıza olmaksızın kişisel verilerin işlenebileceği halleri de düzenlemiştir. Bu haller; verilerin işlenebilmesinin kanunlarda açıkça öngörülmesi; fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için verinin işlenmesinin zorunlu olması; bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması; veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması; ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması; bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri

¹⁴⁷ Özdemir (2009), s. 128; Saka/Çağlayan/Koca, s. 30; Küzeci, s. 265-266; Baskın, s. 115-116; Üstün, s. 716; Yünlü, s. 481. Basit nitelikli kişisel veriler için zımnî olarak verilen rızaların da geçerli kabul edilmesi, hassas veriler için zımnî rıza verilemeyeceği şeklinde kabulün yapılması yönünde bkz. Çekin, s. 85.

¹⁴⁸ Çekin, s. 87. Çocuğun 16 yaşından küçük olduğu hallerde rızanın yasal temsilci tarafından verilmesi gerektiği konusunda bkz. Küzeci, s. 274.

¹⁴⁹ Saka/Çağlayan/Koca, s. 136.

¹⁵⁰ Erdoğan, s. 2463.

¹⁵¹ Çekin, s. 97; Küzeci, s. 273.

¹⁵² Saka/Çağlayan/Koca, s. 31, 77 vd.; Çekin, s. 98.

işlemenin zorunlu olması ile ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olmasıdır (6698 S. K. m. 5/II).¹⁵³

3. Çocuğun Kişisel Verisinin 6698 Sayılı Kanun Kapsamında Sosyal Medyadan Kaldırılması Prosedürü

6698 Sayılı Kanun'un 7. maddesinde, Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel verilerin resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silineceği, yok edileceği veya anonim hale getirileceği¹⁵⁴ düzenlenmiştir. Kanun'un 11/I, e bendine göre de, herkesin veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili 7. maddede öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme hakkı bulunduğu belirtilmiştir. Bu düzenlemeler karşısında, ayırt etme gücü bulunan çocuk veya ayırt etme gücü olmayan çocuklar adına onu temsil eden kişi veri sorumlusuna başvurarak sosyal medyadaki kişilik hakkına saldırı oluşturan paylaşımların silinmesi veya yok edilmesi isteyebilir. Silme veya yok etme konusunda hangi yöntemin seçileceği veri sorumlusunun takdirine bırakılmıştır¹⁵⁵.

Veri sorumlusu olarak ifade edilenler, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi olan, sosyal medya platformlarının kendisidir (6698 S.K. m. 3/I, 1).

Çocuğun kişilik hakkına müdahale oluşturan paylaşımların kaldırılması için veri sorumlusuna, ilgili kişinin yazılı olarak veya Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun (Kurul) belirleyeceği diğer yöntemlerle veri sorumlusuna iletmesi

¹⁵³ Kanun'un 28. maddesinin I. fıkrasında Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı kamu güvenliğini sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi gibi başka istisna halleri de bulunmaktadır.

¹⁵⁴ Silme, yok etme ve anonim hale getirme kavramları ve yöntemleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. *Saka/Çağlayan/Koca*, s. 47 vd.; *Çekin*, s. 158-159.

¹⁵⁵ *Saka/Çağlayan/Koca*, s. 70; *Çekin*, s. 160. Anonim hale getirme yönünde seçim hakkı ilgili kişiye nedense tanınmamıştır. Bu konudaki eleştiri için bkz. *Çekin*, s. 160.

gerekir. Veri sorumlusu başvuruda yer alan talepleri, talebin niteliğine göre en kısa sürede sonuçlandırır. Veri sorumlusunun talebi kabul etmesi veya gerekçesini açıklayarak reddetmesi mümkündür. Başvuruda yer alan talebin kabul edilmesi hâlinde veri sorumlusunca gereği yerine getirilir (6698 S.K. m. 13). Veri sorumlusunun ilgilinin başvurusunu reddetmesi , verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hâllerinde, ilgili kişi, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren otuz ve her hâlde başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde Kurul'a şikâyette bulunabilir. Kişilik hakları ihlal edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkı ayrıca saklı tutulmuştur (6698 S.K. m. 14).

Kurul, şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen, görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapar. Veri sorumlusunun, Kurulun istemiş olduğu ve devlet sırrı niteliğinde olmayan bilgi ve belgeleri on beş gün içinde göndermek ve gerektiğinde yerinde inceleme yapılmasına imkân sağlamak zorunluluğu bulunmaktadır. Kurul, şikâyet üzerine talebi inceleyerek altmış gün içinde ilgililere bir cevap verir. Bu süre içinde cevap verilmemesi, talebin reddettiği sonucunu doğurur. Kurul'un ihlalin varlığına karar vermesi halinde, tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek ilgililere tebliğ eder. Bu kararın, tebliğden itibaren en geç otuz gün içinde yerine getirilmesi gereklidir (6698 S.K. m. 15).

Kurul kararını yerine getirmeyenler için 6698 Sayılı Kanun, idari para cezası öngörmüştür (6698 S.K. m. 18/I, c). Ayrıca, Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanların, görevlerini yerine getirmemeleri halinde Türk Ceza Kanunu'nun 138. maddesi uyarınca hapis cezası verilir.

4. Unutulma Hakkı

Unutulma hakkı, kişilerin internette yapılan aramalarda kendileriyle ilgili derlenen sonuçlar içerisinde, bilgi, fotoğraf, belge gibi kişisel verilerin kaldırılmasını isteme hakkıdır¹⁵⁶. 2016/679 sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğünde, kişilerin kendisiyle ilgili kişisel verilerin herhangi bir gecikmeye mahal verilmeksizin silinmesini, bu kapsamda dijital ayak izlerinin

¹⁵⁶ Saka/Çağlayan/Koca, s. 216; Yünlü, s. 393-394.

de silinmesini kontrolörden¹⁵⁷ talep etme hakkı (“*unutulma hakkı*”) bulunmaktadır (ABGVKT. m. 17).

Unutulma hakkı ilk olarak 2014 yılında Mario Costeja Gonzalez’in Google karşı açtığı bir davada¹⁵⁸ Avrupa Adalet Divanı tarafından kabul edilmiş daha sonra ABGVKT’nde de düzenlenmiştir. Tüzüğün ilgili maddesi sadece Avrupa Birliği ülkelerinde geçerli kabul edilmektedir. Avrupa Birliği Adalet Divanı, “*Google*”ın Avrupa Birliği dışındaki ülkelerde bu hakkı uygulamak zorunda olmadığına hükmetmiştir¹⁵⁹.

Avrupa Birliği Adalet Divanı kararının ülkemizde uygulama zorunluluğu bulunmamaktadır. 6698 Sayılı Kanun’da da unutulma hakkı açıkça düzenlenmemiştir. Ancak Anayasa’nın 20. maddesi doğrultusunda kişiler verilerin korunması Anayasal bir haktır¹⁶⁰. 6698 Sayılı Kanun’un 7. maddesi, unutulma hakkına benzer sonuç doğuracak bir düzenleme içermektedir. Bu hüküm kapsamında, çocuğun sosyal medyada kullanılan kişisel verilerinin, arama motorlarında da silinmesi mümkündür. Ancak, kişisel veriler 6698 Sayılı Kanun’un 28. maddesi kapsamındaki istisnalardan biri sebebiyle işlenmekte ise, verilerin silinmesi talep edilemeyecektir. Yargıtay’ın da “*unutulma hakkını*” kabul ettiği kararları mevcuttur¹⁶¹.

¹⁵⁷ Kontrolör, yalnız başına veya başkalarıyla birlikte kişisel verilerin işlenmesine ilişkin amaçlar ve yöntemleri belirleyen gerçek veya tüzel kişidir. (ABGVKT. m. 4, paragraf 7).

¹⁵⁸ Bu davada Mario Costeja Gonzalez, Google arama motoruna ismi yazıldığında çıkan sonuçta, 16 yıl önceki bir gazete haberinin yer aldığı; bu haberde davacının borçları sebebiyle taşınmazının haczedildiği ve satışı çıkarıldığı bilgisinin bulunduğu, meselenin çözülmesine rağmen hala Google arama sonuçlarında bu haberin yer almasının önlenmesi için mahkemeye başvurmuştur.

<<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d539ca09df9dee447c9077ff85fcb9b8a.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuOc310?text=&docid=152065&pageIn dex=0&doclang=en&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=36797>> s.e.t. 04.02.2021.

¹⁵⁹ AB Mahkemesinden İnternette ‘Unutulma Hakkı’ Kararı, Anadolu Ajansı, 24.09.2019, <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ab-mahkemesinden-internette-unutulma-hakki-karari/1592366>> s.e.t. 16.07.2020.

¹⁶⁰ **Saka/Çağlayan/Koca**, s. 42; **Yünlü**, s. 400.

¹⁶¹ “*Unutulma hakkı ile geçmişinde kendi iradesi ile veya üçüncü kişinin neden olduğu bir olay nedeni ile kişinin geleceğinin olumsuz bir şekilde etkilenmesinin engellenmesi sağlanmaktadır. (...) Unutulma hakkı; üstün bir kamu yararı olmadığı sürece, dijital hafızada yer alan geçmişte*

SONUÇ

Sosyal medyada her gün milyonlarca paylaşım yapılarak, kişilerin adı, resmi, sesi, özel hayatı gibi kişisel verileri diğer insanların bilgisine sunulmaktadır. Kişiler sadece kendilerine ilişkin verileri değil, çocuklarının da kişilik hakkı kapsamında korunan bu verilerini sosyal medyada kullanabilmektedir.

Kural olarak kişilik hakkına kapsamına giren değerlere yönelik müdahaleler, hukuka uygunluk nedeni bulunmaması halinde haksız saldırı teşkil eder. Hukuka uygunluk sebeplerinden rızanın, ayırt etme gücü bulunan çocuklar bakımından, çocuğun kendisi tarafından verilmesi gerekir. Ayırt etme gücüne sahip olmayan çocukların kişisel hakkına giren değerlerinin kullanılabilmesine dair rıza ise, velayet hakkına sahip ebeveynler tarafından verilmelidir. Ancak velayet hakkı, çocuğun menfaatine aykırı kullanılmamalıdır. Çocuğun menfaatine aykırı olmayan şekilde veliler tarafından çocuğun kişilik değerlerinin kayıt altına alınması, paylaşılması gibi hallerde çocuğun kişilik hakkına saldırı bulunmaz. Ancak, çocuğun kişisel verilerinin çocuğun menfaatine aykırı şekilde kullanılması halinde, kayıt altına alma, paylaşma gibi fiilleri gerçekleştiren anne babanın kendi fiillerini hukuka uygun hale getirebilecek şekilde rıza göstermesi kabul edilmemelidir.

Sosyal medyada çocuk adına hesap açılması, görüntü ve bilgilerinin paylaşılması (hukuka uygunluk sebebi bulunmadığı sürece) kişilik hakkının ihlali oluşturarak, kişiliğin korunmasına ilişkin hükümlerden yararlanılmasına yol açacaktır. Bu kapsamda kişilik hakkına saldırıda bulunan veliye karşı önleme, durdurma, tespit davaları açılabilir, kararların ilanı istenebilir. Ayrıca zararın meydana gelmesi halinde ebeveynlerden maddi ve manevi tazminat

yaşanılan olumsuz olayların bir süre sonra unutulmasını, başkalarının bilmesini istemediği kişisel verilerin silinmesini ve yayılmasının önlenmesini isteme hakkı olarak ifade edilebilir” Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 2014/4-56, K: 2015/1679, T: 17.6.2015, Kazancı İçtihat Bankası. Yargıtay 5651 Sayılı Kanun’un 9. maddesi kapsamında da unutulma hakkını kabul ederek internet erişiminin engellenmesi yönünde kararlar vermiştir. Yargıtay 19. Ceza Dairesi, E: 2018/7735, K: 2018/13080, T: 10.12.2018; Yargıtay 19. Ceza Dairesi, 2019/23945, K: 2019/7563, T: 29.4.2019, Kazancı İçtihat Bankası.

istenebileceği gibi, paylaşımlar sayesinde gelir elde edilmesi halinde, vekaletsiz iş görme hükümlerine göre kazancın iadesi de talep edilebilir.

Sosyal medyada çocuğun kişisel verilerinin kullanılması velayet hakkı bakımından da çeşitli sonuçlar doğurabilir. Hâkim, velayet hakkı kullanılırken çocuğun menfaati ve gelişmesinin tehlikeye düşmesi ve ana ve babanın bu duruma çare bulamaması sebebiyle çocuğun korunması için ölçülülük ilkesine göre uygun önlemleri alabilir.

Sosyal medyada çocuk hakkında yapılan paylaşımlar, 6698 Sayılı Kanun kapsamında kişisel veri oluşturduğundan, bu Kanun hükümleri doğrultusunda paylaşımların resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi de mümkündür.

KAYNAKÇA

- Aebi-Müller, Regina E.** (2016) “Personen- und Familienrecht - Partnerschaftsgesetz Art. 1-456 ZGB – PartG”, Breitschmid, Peter/Jungo, Alexandra, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Auflage 3, Zürich, Schulthess Juristische Medien AG.
- Aka, Beyza** (2017) “Sosyal Medyada Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunma Yolları”, İzmir Barosu Dergisi, C: 82, S: 2, s. 231-287.
- Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman Derya** (2011) Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, İkinci Cilt, 13. Baskı, İstanbul, Beta.
- Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya** (2014) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, 12. Baskı, İstanbul, Beta.
- Akkurt, Sinan Sami** (2017) “Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlâli Hâlinde Ortaya Çıkacak Cezaî Sorumluluğa Medeni Hukuk Bağlamında Bir Bakış” SÜHFD, C: 25, S: 2, s. 329-373.
- Akyüz, Emine** (2012) Çocuk Hukuku, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara, Pegem Akademi.
- Atasoy, Kemal** (2016) “Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması Ve Veri Sahibinin Rızası”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 22, S: 3, s. 269-301.
- Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen** (2007) Kişiler Hukuku, 2. Baskı, Konya, Mimoza.
- Baskın, Onur** (2021) Türk Hukuku Bakımından Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Ankara, Seçkin.
- Bozkurt, İkbâl** (2010) “Velinin Velayetten Doğan Hak Görev Ve Yetkileri”, (Yüksek Lisans), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Büchler, Andrea** (2016) “Art 28” Kostkiewicz, Jolanta Kren, Wolf, Stephan, Amstutz, Marc, Fankhauser, Roland, ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, OFK - Orell Füssli Kommentar 3., überarbeitete Auflage, Zürich, Orell Füssli Verlag AG.
- Çekin, Mesut Serdar** (2020) Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 3. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Davis, Matthew M. / Clark, Sarah J. / Singer, Dianne C./ Matos-Moreno, Amilcar/ Kauffman, Anna Daly/ Hale, Katrease** (2015) “Parents on social medis: Likes and dislikes of sharing” Mott Poll Report <<https://mottpoll.org/reports-surveys/parents-social-media-likes-and-dislikes-sharenting>> s.e.t. 10.01.2021.
- Doğan, Murat** (2001) “Şahsiyet Hakkına Tecavüzün Önlenmesi Davası”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (eski adı Erzurum Atatürk Üniversitesi), C: V, S: 1-4, s. 369-420.
- Doğan, Murat** (2003) “İnternetteki Yayınla Kişilik Hakkının İhlaline Karşı Durdurma Davası (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 8.2.2001 Tarihli E., 755/K. 1157 Sayılı Kararı Çerçevesinde), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (eski adı Erzurum Atatürk Üniversitesi), C: VII, S: 1-4, s. 387-406.
- Durak, Yasemin** (2014) “İnternet Yoluyla Kişilik Haklarına Saldırı Ve Hukuki Korunma” Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 22, S:1, s. 101-125.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan** (2020) Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 21. Baskı, İstanbul, Filiz.
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan/Gümüş, Mustafa Alper** (2021), Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, 16. Baskı, İstanbul, Filiz.
- Duygulu, Serap** (2019) “Sosyal Medyada Çocuk Fotoğrafi Paylaşımlarının Mahremiyet İhlali ve Çocuk İstismarı Açısından Değerlendirilmesi”, TRT Akademi, C:4, S: 8, s. 428-487.

- Erdemir, İrem** (2019) Kişilik Hakkının İnternet Ortamında İhlali (Yüksek Lisans), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, Canan** (2019) “Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması (Sosyal Medya Örneği Kapsamında)” D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, C: 21, Özel S., s. 2445-2467.
- Eren, Fikret** (2018) Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara, Yetkin.
- Grassinger, Gülçin Elçin** (2009) Türk Medeni Kanunu’nda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Çocuğun Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler (MK. md. 346, md. 347, md. 348), İstanbul, On İki Levha.
- Gümüş, Mustafa Alper** (2006) Türk Medeni Hukukunda Kayımlık, İstanbul, Vedat.
- Gümüş, Mustafa Alper** (2012) 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Borçlar Hukuku Özel Hükümler Cilt II, 2. Bası, İstanbul, Vedat.
- Hatemi, Hüseyin/ Kalkan Oğuztürk, Burcu** (2018) Aile Hukuku, 6. Baskı, İstanbul, On İki Levha.
- Helvacı, Serap** (2001) Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, İstanbul, Beta.
- İmre, Zahit** (1974) “Şahsiyet Haklarının Şahsın Özel Hayatının ve Gizliliklerinin Korunmasına İlişkin Meseleler”, İÜHFM., C: 39, S: 1 – 4, s. 147-168.
- İşgüzar, Hasan** (1990) “3444 Sayılı Kanunla Değiştirilen Borçlar Kanunu’nun 49. Maddesine Göre Kişilik Hakkının İhlali Nedeniyle Manevi Tazminat Davasının Şartları”, ABD, S: 6, s. 855-876.
- Kaya, Mine** (2015a) “Elektronik Ortamda Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunması” (Doktora), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Mine** (2015b) “Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:119, s. 277-306.

- Küzeci, Elif** (2020), *Kişisel Verilerin Korunması*, 4. Baskı, İstanbul On İki Levha.
- Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saime** (2016) *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, 16. Baskı, İstanbul, Filiz.
- Özcan Büyüktanır, Burcu G.** (2019) *Çocuğun Kişilik Hakkı ve Çocuğun Kişilik Hakkının Hukuka Aykırı Fiillere Karşı Korunması*, Ankara, Yetkin.
- Özdemir, Hayrünnisa** (2008) “ Türk ve İsviçre Medeni Hukukunda Ad Üzerindeki Hak ve Korunması” , AÜHFD, C: 57, S: 3, s. 561-598.
- Özdemir, Hayrünnisa** (2009) *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması*, Ankara, Seçkin.
- Öztan, Bilge** (1992) *Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar*, 4. Baskı, Ankara, Turhan.
- Öztan, Bilge** (2015) *Aile Hukuku*, 6. Baskı, Ankara, Turhan.
- Öztürk, Aslıhan Burcu** (2009) “Çocuğun Cinsel İstismarı ve Aileyle Çalışma”, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, C: 20, S: 2, s. 89-98.
- Petek, Hasan** (2015) *Kişilik Değerlerinin Ölümünden Sonra Korunması*, Ankara, Yetkin.
- Ruedin, Philippe/Christen, Urs** (2002) *Das Schweizerische Obligationenrecht OR ausführlich kommentiert und erklart*, 3. überarbeitete, Zürich, Beobachter.
- Saka, Rıza/Çağlayan, Ramazan/Koca, Mahmut** (2020) *Avrupa Birliği Hukuku, İdare Hukuku ve Ceza Hukuku Açısından Kişisel Verilerin İmhası*, Ankara, Seçkin.
- Serozan, Rona** (1977) “Kişilik Hakkının Korunmasıyla İlgili Bazı Düşünceler”, *İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C: 11, S: 14, s. 93-112.
- Serozan, Rona** (2005) *Çocuk Hukuku*, İkinci Baskı, İstanbul, Vedat.
- Serozan, Rona** (2015) *Medeni Hukuk Genel Bölüm / Kişiler Hukuku*, 6. Baskı, İstanbul, Vedat.

- Siebert, Wolfgang** (1958) NJW 11. Jahrgang Heft 36, (Çeviren: Öztan, Bilge (1969) Şahsiyet Hakları ile İlgili Meseleler, AÜHFĐ, C: 26, S: 1, s. 217-230.
- Steinberg, Stacey B.** (2017) “Sharenting: Children’s Privacy In The Age Of Social Media”, University of Florida Levin College of Law UF Law Scholarship Repository
<<https://scholarship.law.ufl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1796&context=facultypub>> s.e.t. 7.7.2020, s. 839-884.
- Usta, Sevgi** (2012) Çocuk Hakları ve Velayet, İstanbul, On İki Levha.
- Üstün, Özge** (2020) “Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali: Paylaşanebeveynlik” Legal Hukuk Dergisi, C: 18, S: 206, s. 701-724.
- Yücel, Özge** (2011) Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili, Ankara, Turhan.
- Yünlü, Semih** (2021) Görüntü Üzerinde Kişilik Hakkı, Ankara, On İki Levha.
- Yüzer Eltimur, Dilara** (2019) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayatın Ve Aile Hayatının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri, İstanbul, On İki Levha.
- Yüzer, Dilara** (2013) 1982 Anayasası’nda Basın Özgürlüğü Karşısında Kişilik Hakkı ve Korunması, Ankara, Yetkin.
- Zorlu, Süheyla** (2010) “İnternet Yoluyla Kişilik Hakkının İhlali ve Korunması” (Yüksek Lisans) Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.